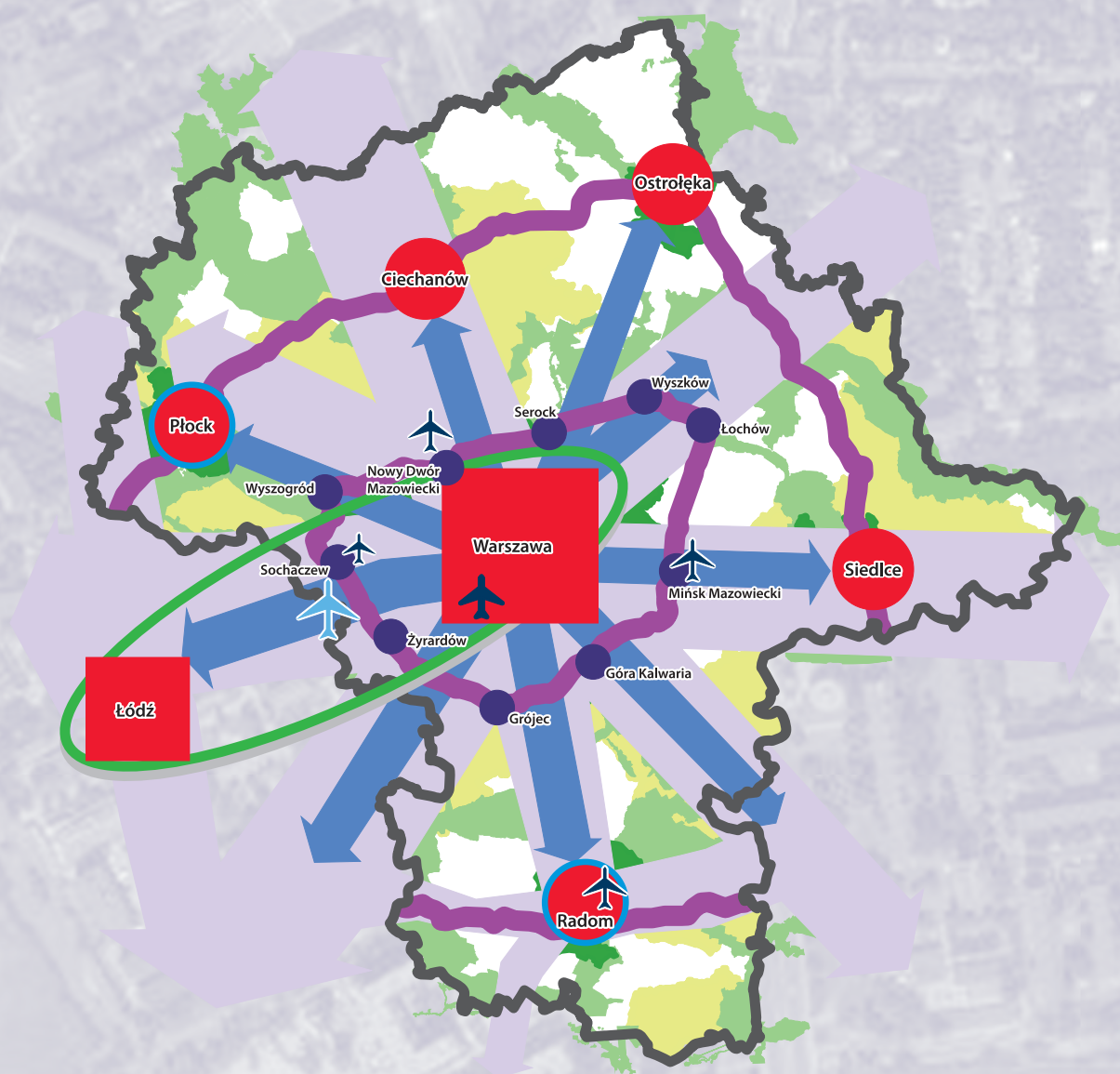

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

SYNTEZA

Warszawa 2015

**PLAN
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

**PLAN
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
SYNTEZA**

Warszawa 2015

**MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE**

Dyrektor

Prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki

Zastępcy Dyrektora

Bartłomiej Kolipiński, dr inż. arch. Tomasz Sławiński, Elżbieta Sielicka

Dyrektorzy Oddziałów Terenowych:

Oddział Terenowy w Ciechanowie: Monika Brzeszkiewicz-Kowalska

Oddział Terenowy w Ostrołęce: Antoni Holcel / Bożena Szymańska

Oddział Terenowy w Płocku: Piotr Brzeski

Oddział Terenowy w Radomiu: dr Maciej Trzaskowski

Oddział Terenowy w Siedlcach: Urszula Gadomska

SKRÓT PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Opracowany przez:

Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie

Pod kierunkiem:

prof. dr hab. Zbigniewa Strzeleckiego

Bartłomieja Kolipińskiego

dr inż. arch. Tomasza Sławińskiego – WOIU nr WA-192

Koordynator prac:

Maria Puk

Współpraca:

Michał Hackiewicz

Artur Usarek

Projekt układu graficznego, okładki, skład i łamanie

Elżbieta Giżyńska – Zespół Wydawniczy Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie

Druk:

Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie

ISBN 978-83-938689-3-3

Spis treści

1. Wprowadzenie	7
2. Cechy przestrzeni województwa	9
Korzystne cechy przestrzeni	9
Duże zróżnicowanie przestrzenne województwa	9
Bariery rozwojowe	10
3. Kolizje i konflikty przestrzenne	11
4. Obszary problemowe i funkcjonalne województwa mazowieckiego	12
5. Cele i zasady polityki przestrzennej województwa	16
5.1. Ogólne zasady zagospodarowania przestrzeni w województwie mazowieckim	16
5.2. Zasady zagospodarowania przestrzennego w obszarach problemowych i funkcjonalnych	17
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa	21
7. Uwarunkowania zewnętrzne województwa zapisane w dokumentach Unii Europejskiej	24
8. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – polityki przestrzenne	27
8.1. Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa	27
8.2. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych	29
8.3. Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa	32
8.4. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej	41
8.5. Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego	45
8.6. Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich	47
8.7. Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska	48
8.8. Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej	51
8.9. Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej	54
9. Inwestycje strategiczne, w tym inwestycje celu publicznego	58
10. Monitoring Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego i zmian w zagospodarowaniu przestrzennym	59
11. Rekomendacje dla administracji rządowej	60
12. Wnioski dla Jednostek Organizacyjnych Samorządu Województwa Mazowieckiego	64
13. Wnioski do programów wynikających z przepisów odrębnych oraz programów rozwoju województwa	65

1. Wprowadzenie

Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego (Nr 166/10 z dnia 11 października 2010 r.) przystąpiono do sporządzenia zmiany *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* uchwalonego w 2004 roku.

Uchwała o podjęciu prac nad aktualizacją Planu wynikała bezpośrednio ze sporządzonej *Oceny Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego*, wykonanej zgodnie z art. 45 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wykazała ona potrzebę aktualizacji ze względu na nowe tendencje zmian procesów społeczno-gospodarczych i przestrzennych, nowe uwarunkowania formalno-prawne oraz zmiany w rozmieszczeniu inwestycji celu publicznego.

Zgodnie z zapisami *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, *Plan* uwarunkowany jest ustaleniami: *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*; programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym o których mowa w art. 48 oraz dokumentów przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa zgodnie z ich właściwością służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, zawartych w stosownych rejestrach i programach.

Plan jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa. Ustala podstawowe elementy układu przestrzennego, ich różnicowanie i wzajemne relacje. Formuluje on kierunki polityki przestrzennej, które wraz z uwarunkowaniami przestrzennymi uwzględnia się w programach rozwoju i programach operacyjnych województwa. *Plan* jest elementem regionalnego planowania strategicznego; jego ustalenia stanowią transpozycję na układ przestrzenny ustaleń *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*. W systemie planowania przestrzennego pełni on funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym a planowaniem miejscowym.

Plan nie jest aktem prawa miejscowego i nie narusza uprawnień gmin w zakresie miejscowego planowania przestrzennego. Jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącego organy i jednostki organizacyjne samorządu województwa. Nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej decyzji administracyjnych, ustalających lokalizację inwestycji.

Celem *Planu* jest określenie polityki przestrzennej dla województwa mazowieckiego, polegającej na:

- rozmieszczeniu w przestrzeni inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej opartej na celach i zasadach przestrzennego zagospodarowania województwa;
- ukierunkowaniu działań dotyczących rozwoju gospodarczego, postępu cywilizacyjnego, kultury i ochrony środowiska poprzez uwzględnianie uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni województwa;

- wpływaniu na zachowania podmiotów gospodarujących w przestrzeni, tak aby były one zgodne z ogólnymi celami rozwoju województwa.

Zaktualizowany *Plan* spełnia następujące funkcje w systemie zarządzania województwem:

- **funkcję stanowiącą** – polegającą na określeniu obszarów, na których będą realizowane zadania wynikające z programów rządowych oraz inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm, Radę Ministrów, właściwego ministra i Sejmik Województwa Mazowieckiego, i uzgadnianiu w tym zakresie projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- **funkcję koordynacyjną** – polegającą na przekazywaniu informacji o celach i kierunkach wojewódzkiej polityki przestrzennej, adresowanych do wszystkich publicznych i niepublicznych podmiotów gospodarki przestrzennej działających na obszarze województwa, w następującej formie:
 - zgłaszania uwag i wniosków do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - opiniowania projektów dokumentów rządowych dotyczących polityki przestrzennej i regionalnej,
 - zgłaszania uwag i wniosków do programów rządowych,
 - współtworzenia programów operacyjnych i kontraktów terytorialnych,
 - konstruowania budżetu województwa pod kątem realizacji programów i zadań wojewódzkich,
 - opiniowania problemów stykowych z sąsiednimi województwami;
- **funkcję negocjacyjną** – polegającą na wykorzystaniu *Planu* do prowadzenia negocjacji z gminami w sprawach warunków wprowadzania zadań wojewódzkich do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- **funkcję marketingową** – polegającą na wykorzystaniu *Planu* do szeroko rozumianej promocji województwa;
- **funkcję edukacyjną** – polegającą na szerokim rozpowszechnieniu treści planu w celu wzbogacania wiedzy o przestrzennych problemach i uwarunkowaniach rozwoju województwa mazowieckiego.

Ustawa nie przewiduje określania perspektywy czasowej Planu województwa, jednakże jako akt polityki przestrzennej, a zarazem dokument strategicznego planowania rozwoju, musi on uwzględniać odległą perspektywę ograniczoną możliwościami prognostycznymi. Z uwagi na różne funkcje Planu województwa i różny charakter jego ustaleń, a także jego powiązania z innymi dokumentami planistyczno-programowymi przyjmuje się, że dla niniejszego *Planu* czasowym układem odniesienia są ujęcia długookresowe w przypadku formułowania polityk przestrzennych oraz ujęcia średniookresowe – w przypadku określenia zadań.

2. Cechy przestrzeni województwa

Województwo mazowieckie jest największym województwem w kraju pod względem zajmowanego obszaru – 35,6 tys. km² (11,4% powierzchni Polski), jak i liczby ludności – 5,3 mln osób (ponad 14% ludności Polski). Strukturę terytorialną województwa tworzą 42 powiaty – w tym 5 miast na prawach powiatu oraz 314 gmin, w tym: 35 gmin miejskich, 51 gmin miejsko-wiejskich, 228 gmin wiejskich.

Korzystne cechy przestrzeni

Województwo mazowieckie charakteryzuje się wysokim tempem wzrostu gospodarczego oraz najwyższym spośród województw udziałem w generowaniu PKB kraju. Najszybciej pokonuje dystans rozwojowy w stosunku do rozwiniętych krajów Europy, a motorem rozwoju jest metropolia warszawska, która jest ponadregionalnym, europejskim ośrodkiem wzrostu, w którym koncentrują się funkcje centrum życia społeczno-polityczno-gospodarczego. Wśród korzystnych cech przestrzeni województwa mazowieckiego wymienić można:

- położenie na przecięciu europejskich korytarzy transportowych północ-południe i wschód-zachód, oraz gęsta sieć dróg zapewniająca powiązania z policentryczną siecią krajowych ośrodków wzrostu oraz z regionami i ośrodkami europejskimi;
- policentryczny charakter historycznie ukształtowanej sieci osadniczej, w którym sześć ośrodków: Warszawa, Radom, Płock, Siedlce, Ostrołęka i Ciechanów jest równomiernie rozmieszczonych, wytwarzając wokół siebie obszary oddziaływania;
- unikatowe środowisko kulturowe oraz różnorodność kulturowa dziedzictwa jego miast historycznych, regionów etnograficznych i pasm przyrodniczo-kulturowych oraz cenne zasoby i walory środowiska przyrodniczego.

Duże zróżnicowanie przestrzenne województwa

Wyraźnie widać zróżnicowanie wewnętrzne regionu, w którym wyróżniają się przede wszystkim dwie przestrzenie: metropolia warszawska zajmująca 1% powierzchni województwa, na której mieszka co trzeci mieszkaniec, wytwarzająca ok. 61% PKB oraz tereny rolne obejmujące

2/3 powierzchni województwa na której zamieszkuje 1/3 populacji województwa wytwarzająca 3% PKB.

Polaryzacja, będąca w znacznej mierze skutkiem dychotomii rozwoju, przejawiająca się w wielu wymiarach jako:

- **polaryzacja demograficzna i społeczna** – koncentracja ludności w Obszarze Metropolitalnym Warszawy (OMW) i odpływ mieszkańców z obszarów peryferyjnych regionu;
- **polaryzacja gospodarcza** – umacnianie się województwa mazowieckiego, jako regionu generującego największy PKB, głównie za sprawą dynamicznie rozwijającej się Warszawy i jej obszaru metropolitalnego;
- **polaryzacja transportowa i infrastrukturalna** – objawiająca się przeciążeniem infrastruktury transportowej w Warszawie i Obszarze Metropolitalnym Warszawy wynikającym z koncentracji ludności i ruchu wahadłowego (codziennych dojazdów do stolicy);
- **polaryzacja przestrzenna** będąca efektem polaryzacji gospodarczej, transportowej i infrastrukturalnej, związana także ze wzrostem znaczenia procesów metropolizacji.

Bariery rozwojowe

- niska zewnętrzna i wewnętrzna dostępność transportowa województwa mazowieckiego;
- brak ładu przestrzennego – szczególnie w obszarach silnie zurbanizowanych wokół metropolii warszawskiej oraz wokół miast;
- suburbanizacja, szczególnie podwarszawska, która nosi cechy dezurbanizacyjne – tworzy układy zabudowy trudne do obsługi infrastrukturą techniczną, a także usługową, rozcina ciągi powiązań przyrodniczych równocześnie niszcząc lokalne ekosystemy;
- brak ciągłości przestrzennej obszarów chronionych uwzględniających system korytarzy ekologicznych i silna presja urbanistyczna na te tereny.
- zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego regionu;
- niekorzystne procesy demograficzne w obszarach pozametropolitalnych województwa mazowieckiego, depopulacja oraz starzenie się ludności.
- niedostosowanie strukturalne zasobów pracy i popytu na nią oraz niedopasowanie przestrzenne miejsc pracy i miejsc zamieszkania szczególnie pomiędzy Obszarem Metropolitalnym Warszawy, a obszarami strefy zewnętrznej.

3. Kolizje i konflikty przestrzenne

W województwie mazowieckim występuje wiele kolizji i konfliktów przestrzennych. Są one konsekwencją organizacji struktury przestrzennej i dotyczą przede wszystkim obszarów wielofunkcyjnych, na których występuje naturalna kolizja funkcji zagospodarowania przestrzennego między: presją urbanizacyjną – koniecznością rozwoju systemów transportowych i infrastruktury technicznej – ochroną środowiska. Konflikty przestrzenne mają zwykle charakter społeczny i wynikają z kolizji funkcji oraz działania czynników koncentrujących i dekoncentrujących, sprzecznych dążeń wielu podmiotów gospodarujących we wspólnej przestrzeni.

Główne kolizje funkcji w zagospodarowaniu dotyczą:

- przebiegu autostrady A2, przecinającej Bolimowski Park Krajobrazowy, odcinającej park od systemu regionalnych powiązań przyrodniczych oraz przechodzącej w niedalekiej odległości od najcenniejszych obszarów przyrodniczych;
- budowy przeprawy na Wiśle w ciągu drogi wojewódzkiej nr 721 (Nadarzyn – Wiązowna), na wysokości Konstancina-Jeziornej i Józefowa, stanowiącej fragment przyszłej „Małej Obwodnicy Warszawy”, a zagrażającej rezerwatom przyrody na Wiśle;
- presji urbanizacyjnej w Kampinoskim Parku Narodowym, Chojnowskim i Mazowieckim Parku Krajobrazowym, rejonie lasów położonych wokół ośrodków osadniczych, przy nierozwiązanej gospodarce wodno-ściekowej;
- presji urbanizacyjnej wokół Jeziora Zegrzyńskiego, Narwi i Bugu, przy nierozwiązanej gospodarce wodno-ściekowej;
- rozwoju miasta Płocka w kontekście występowania Zakładów Dużego Ryzyka, potrzeb transportowych miasta, ochrony skarpy, ochrony powodziowej;
- działań w zakresie zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Wiśle (głównie prowadzenia koniecznych robót utrzymaniowych i konserwatorskich) kolidujących z zasadami ochrony środowiska w dolinie Wisły;
- wykorzystania Wisły do rozwoju transportu wodnego i funkcji ochrony przyrody związanej z naturalnymi dolinami obu rzek;
- lokalizacji farm wiatrowych zbyt blisko obszarów zurbanizowanych;
- zasadności istnienia projektowanej Legionowskiej Trasy, stanowiącej fragment układu regionalnego, dla której brak jest przesądzenia co do terminu realizacji;
- przebiegu Trasy Olszynki Grochowskiej, łączącej układ dróg krajowych: nr 7 poprzez projektowaną Wschodnią Obwodnicę Warszawy z drogą krajową nr 17 – ze względu na rezygnację z budowy trasy przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, brak przesądzenia odnośnie terminu realizacji tej inwestycji oraz podmiotu zarządzającego;

4. Obszary problemowe i funkcjonalne województwa mazowieckiego

Obszary problemowe województwa mazowieckiego wyznaczano na podstawie analizy uwarunkowań rozwoju, barier i konfliktów przestrzennych, celów i możliwości rozwoju, tworzących „specyfikę” danego obszaru.

Delimitacja tych obszarów powstała na podstawie zapisów Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (KPZK 2030) wprowadzono pojęcie obszarów funkcjonalnych, opierając na definicji obszaru problemowego zawartego w Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rozbudowując je o zapis: „zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi cechami rozwoju”.

Plan uwzględnia zapisy dotyczące obszarów funkcjonalnych zapisanych w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju* i wyróżnia:

1. Miejskie obszary funkcjonalne;
2. Wiejskie obszary funkcjonalne;
3. Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej;
4. Obszary kształtowania potencjału rozwojowego;
5. Obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej.

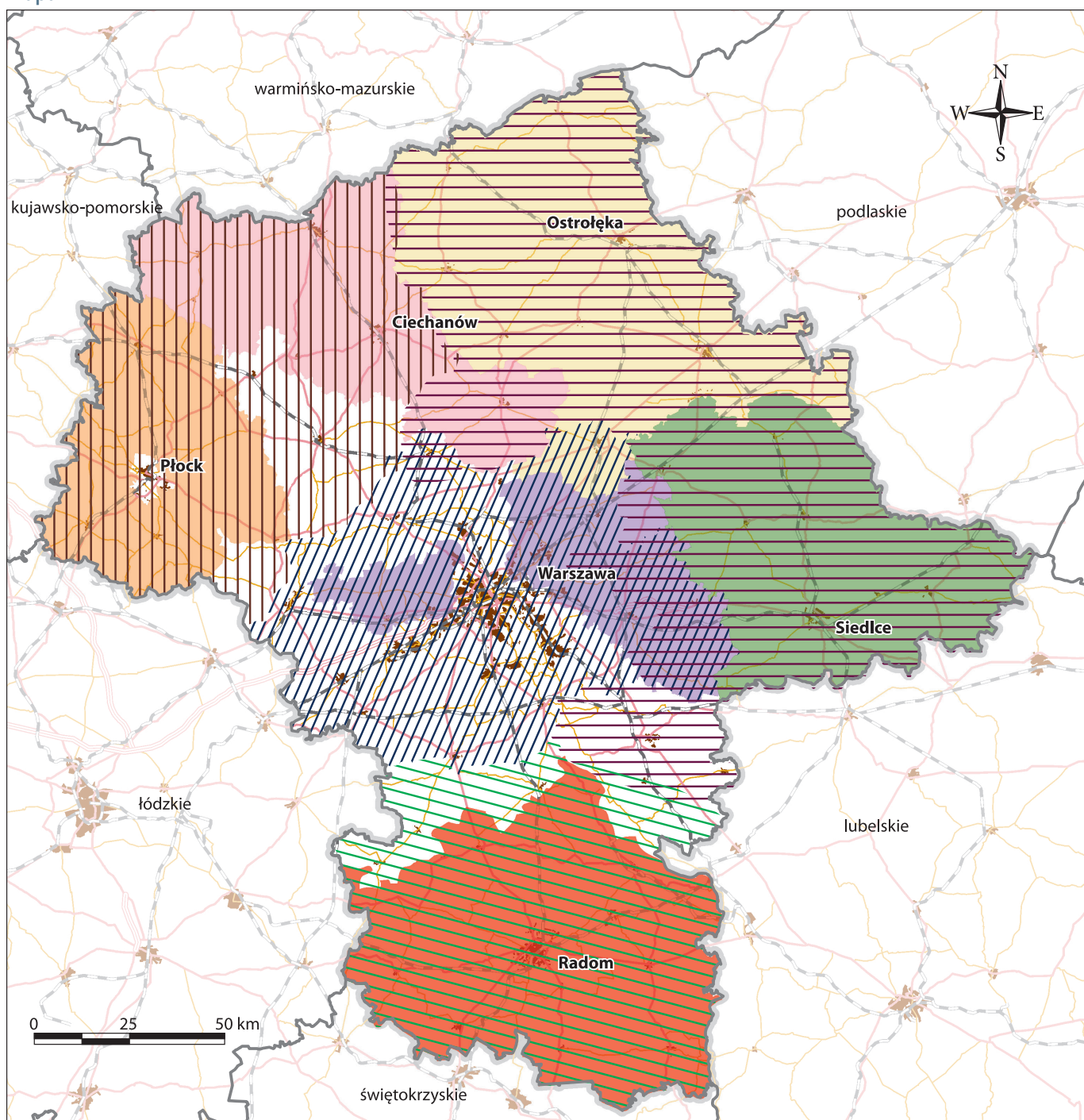
Dziesięć obszarów problemowych województwa: **Obszar Metropolitalny Warszawy, Dolina Środkowej Wisły, Obszar Płocka i jego otoczenia, Obszar wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin** oraz obszary o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i o najniższym dostępie do dóbr i usług: **radomski, siedlecki, ostrołęcki, ciechanowski, płocki i centralny** są również obszarami funkcjonalnymi i jednocześnie obszarami strategicznej interwencji.

W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* przyjęto podejście zintegrowane dla prowadzenia polityki rozwoju, wyznaczając obszary problemowe, które są jednocześnie obszarami funkcjonalnymi i zawierają się w obszarach strategicznej interwencji. W ten sposób *Plan* staje się spójny z ustaleniami *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*, oraz *Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030*.

Obszary o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług obejmują 29 powiatów, zajmują 75,4% powierzchni województwa oraz skupiają 42,8% (2,2 mln) ludności województwa. Stworzonymi obszarami problemowymi są (mapa 1):

- **obszar radomski** – powiaty: m. Radom, białobrzegi, kozienicki, lipski, przysuski, radomski, szydłowiecki, zwolenński;

Mapa 1

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Obszary
problemowe/funkcjonalne
o najniższym poziomie rozwoju
społeczno-gospodarczego
i o najniższym dostępie
do dóbr i usług

Obszary o najniższym poziomie rozwoju
społeczno-gospodarczego i o najniższym
dostępie do dóbr i usług

- radomski
- siedlecki
- ostrołęcki
- ciechanowski
- płocki
- centralny

Obszary strategicznej interwencji
wyznaczone w Strategii rozwoju
województwa mazowieckiego
do roku 2030

- płocko-ciechanowski
- ostrołęcko-siedlecki
- radomski
- Obszar Metropolitalny Warszawy

MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE

- **obszar siedlecki** – powiaty: m. Siedlce, łosicki, siedlecki, sokołowski i węgrowski;
- **obszar ostrołęcki** – powiaty: m. Ostrołęka, makowski, ostrołęcki, ostrowski, przasnyski, i wyszkowski;
- **obszar ciechanowski** – powiaty: ciechanowski, mławski, pułtusi i żuromiński;
- **obszar płocki** – powiaty: gostyniński, płocki oraz sierpecki;
- **obszar centralny** – powiaty: miński, warszawski zachodni i wołomiński.

Obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych charakteryzują się przede wszystkim wysokim udziałem pracujących w rolnictwie oraz relatywnie niską przedsiębiorczością w sektorach pozarolniczych. Konsekwencją tego zjawiska są niskie wydatki inwestycyjne oraz dochody samorządów lokalnych z PIT i CIT. Charakterystyczną cechą tych obszarów jest również wysokie bezrobocie oraz niskie przeciętne wynagrodzenie brutto na mieszkańca. Zaobserwowany został również ujemny przyrost naturalny oraz systematyczny, długotrwały odpływ ludności, szczególnie młodych, wykształconych i najbardziej przedsiębiorczych mieszkańców obszarów wiejskich. Obszary te są niedoinwestowane pod względem infrastruktury technicznej. Szczególnie słaba jest jakość dróg – zarówno tych realizujących powiązania zewnętrzne jak i wewnętrzne obszaru (w tym gminnych i powiatowych). Bardzo niski jest odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnych i gazowych, niedostatecznie rozwinięta jest także infrastruktura telekomunikacyjna, czego efektem jest słaba dostępność do szerokopasmowego internetu oraz usług informatycznych.

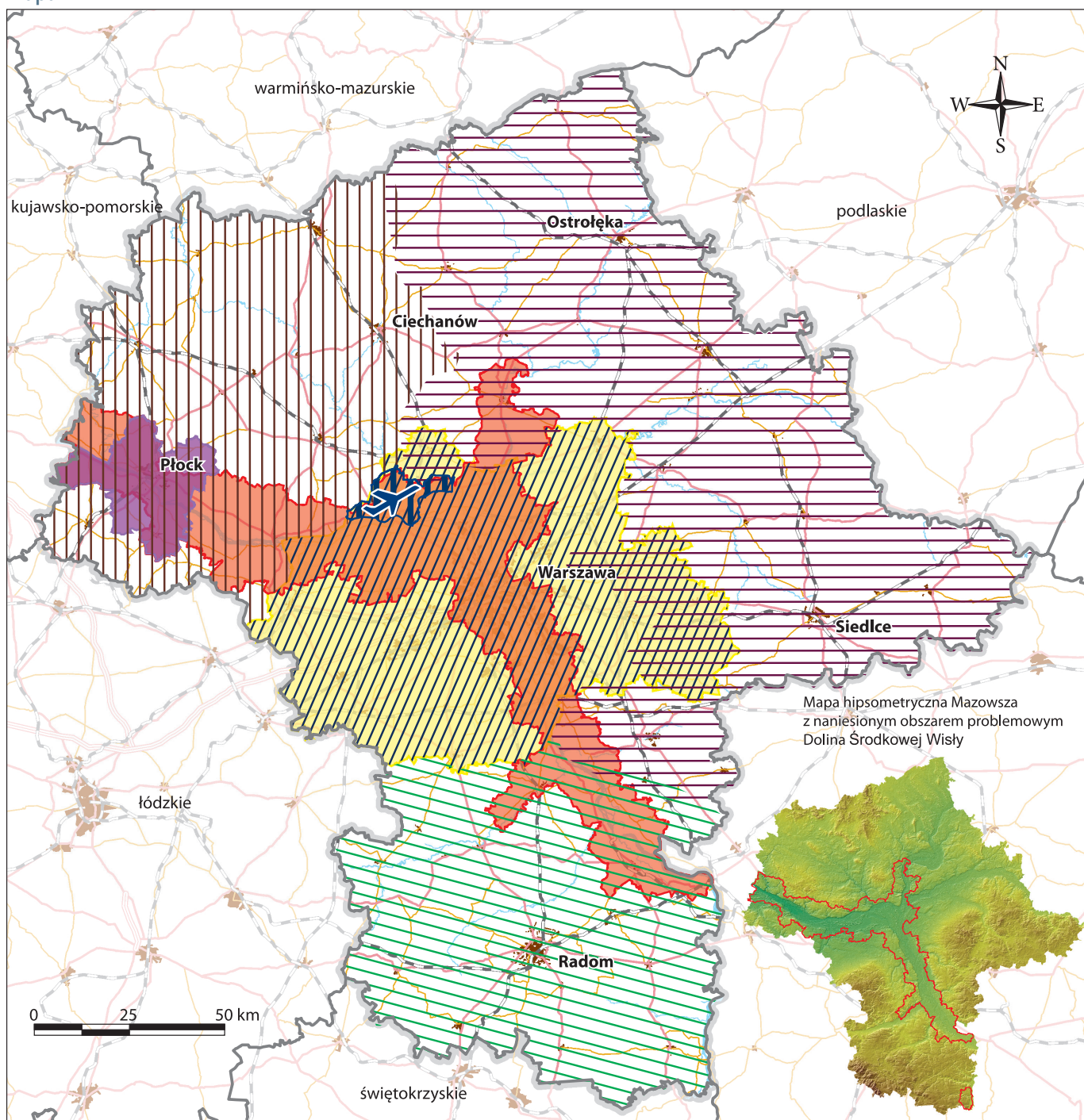
Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW) – „silny” w sensie poziomu i potencjału społeczno-gospodarczego, o wielofunkcyjnych, złożonych strukturach zagospodarowania przestrzennego, w którym następuje relatywnie duża kolizja pomiędzy poszczególnymi funkcjami zagospodarowania przestrzennego, a podstawowym problemem staje się chaos przestrzenny. W skład OMW wchodzi: m.st. Warszawa; w całości powiaty: grodziski, legionowski, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni, żyrardowski, miński, nowodworski oraz częściowo powiaty: grójecki, otwocki, sochaczewski, wołomiński, wyszkowski.

Dolina Środkowej Wisły – jako obszar problemowy występowania szczególnego zjawiska związanego z zagrożeniem powodziowym, tj. ochroną zasobów przyrodniczych a zagospodarowaniem doliny. Obszar ten wyznaczają gminy, w których występują tereny zalewowe Wisły i jej dopływów. W większości teren ten objęty jest systemem ochrony przyrody Natura 2000 oraz rezerwatami przyrody na Wiśle. Oprócz regulacji rzek, budowy obwałowań i stosowania innych metod technicznych, szczególnie istotne jest odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych, które podlegają z jednej strony presji urbanistycznej, a z drugiej – rygorom ochrony środowiska w zakresie obszarów objętych ochroną prawną.

Obszar Płocka i jego otoczenia (miasto Płock i gminy położone wokół) jako obszar problemowy występowania szczególnego zjawiska tj. koncentracji zagrożeń związanych z lokalizacją zakładów dużego i zwiększonego ryzyka awarii przemysłowej oraz transportem niebezpiecznych materiałów przez tereny zurbanizowane, zagrożenie powodzią oraz zjawiskami osuwiskowymi przede wszystkim skarpy wiślanej w Płocku. Najważniejszym wyzwaniem dla tego obszaru jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Z jednej strony związanego z działalnością petrochemii, z drugiej zabezpieczenie przed zagrożeniami naturalnymi związanymi z Wisłą.

Obszar wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin, ze względu na uruchomienie Portu Lotniczego Warszawa-Modlin, który jest komplementarny dla Lotniska Chopina w Warszawie. W związku z aktywizacją obszarów położonych wokół lotniska istnieje kolizja funkcji między rozwojem gospodarczym (ochroną środowiska związaną przede wszystkim z występowaniem obszarów Natura 2000 na Wiśle, rezerwatami przyrody, wyznaczonym obszarem ograniczonego użytkowania wokół lotniska) a zabudową tych obszarów (mapa 2).

Mapa 2

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Obszary
problemowe/funkcyjne
występowania szczególnego
zjawiska z zakresu
gospodarki przestrzennej
i występowania
konfliktów przestrzennych

Obszary problemowe/funkcyjne

- Obszar Metropolitalny Warszawy
- obszar Płocka i jego otoczenia
- obszar Doliny Środkowej Wisły
- obszar wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin
- Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa-Modlin

Obszary strategicznej interwencji
wyznaczone w Strategii rozwoju
województwa mazowieckiego
do roku 2030

- plocko-ciechanowski
- ostrołęcko-siedlecki
- radomski
- Obszar Metropolitalny Warszawy

5. Cele i zasady polityki przestrzennej województwa

5.1. Ogólne zasady zagospodarowania przestrzeni w województwie mazowieckim

Plan przyjmuje ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju województwa, rozumianego jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania podstawowych potrzeb zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Z tej ustrojowej zasady wyprowadzane są następujące zasady rozwoju i zagospodarowania przestrzennego:

- **zasada racjonalności**, która polega na uwzględnianiu korzyści społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych w długim okresie;
- **zasada wielofunkcyjności struktur przestrzennych województwa** polegająca na wyznaczeniu wszędzie tam, gdzie nie ma przeciwwskazań środowiskowych i społeczno-kulturowych, wielofunkcyjnych obszarów aktywizacji rozwoju (ośrodki regionalne i subregionalne, miasta powiatowe i inne miasta w pasmach komunikacyjnych, obszary korytarzy transportowych);
- **zasada spójności i ciągłości (przestrzennej i funkcjonalnej)** polegająca na wskazywaniu obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną i predestynowanych do objęcia ochroną prawną korytarzy ekologicznych;
- **zasada preferencji regeneracji** realizowana przez intensyfikację zagospodarowania już istniejącego i przeciwdziałanie zajmowaniu nowych obszarów pod zabudowę;
- **zasada kompensacji przyrodniczej** polegająca na takim zarządzaniu przestrzenią, aby zachować równowagę w środowisku przyrodniczym i wyrównać szkody wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, pozbawionych neutralnych przyrodniczo alternatyw;
- **zasada przezorności ekologicznej** polegająca na przeciwdziałaniu zagrożeniom na podstawie ich antycypacji;
- **zasada komplementarności ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu** polegająca na tworzeniu pasm przyrodniczo-kulturowych;
- **zasada oszczędnego wykorzystania energii i ograniczania powstawania odpadów;**
- **zasada oszczędnego wykorzystania wody i zwiększania retencyjności;**
- **zasada strefowania i wyznaczania obszarów problemowych i funkcjonalnych;**

- **zasada ograniczania kolizji przestrzennych i konfliktów społecznych** poprzez uspołecznienie i partycypację społeczną w powstawaniu dokumentów strategicznych i programowych.

Polityka równoważenia rozwoju będzie realizowana przez wykorzystanie i wspieranie zasobów, walorów i cech przestrzeni w ramach sześciu celów głównych określonych w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*:

- 1) przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego;
- 2) podwyższenie konkurencyjności przestrzeni województwa mazowieckiego zarówno w ośrodkach miejskich, jak i obszarach wiejskich;
- 3) poprawa spójności terytorialnej województwa mazowieckiego, będąca również podstawowym warunkiem procesów rozprzestrzeniania się rozwoju i wzrostu konkurencyjności;
- 4) poprawa dostępności Warszawy, ośrodków regionalnych i subregionalnych oraz miast powiatowych decydujących o wielofunkcyjnym potencjale rozwoju województwa;
- 5) kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających poprawę i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa;
- 6) zwiększanie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur wspierających obronność państwa.

5.2. Zasady zagospodarowania przestrzennego w obszarach problemowych i funkcjonalnych

Niezależnie od ogólnych zasad zagospodarowania przestrzennego, wyprowadzonych z ustrojowej zasady zrównoważonego rozwoju, w *Planie* ustala się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego w obszarach problemowych i funkcjonalnych:

Dla obszarów o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i o najniższym dostępie do dóbr i usług zasady zagospodarowania przestrzennego powinny być ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.

Dla obszarów tych w *Planie* ustalono:

- rozwój istniejących miast, głównie o znaczeniu ponadlokalnym przez wspomaganie funkcji miejskich (w tym gospodarczych, stanowiących bazę ekonomiczną miast), które zapewniają nie tylko obsługę danego obszaru w podstawowe usługi publiczne, ale także oferują nowe miejsca pracy;
- koncentrację struktur zurbanizowanych opartych na lokalnych centrach osadniczych z wykształconym poziomem usług podstawowych i występowaniem wykształconych przestrzeni publicznych;
- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju wynikających ze słabych zewnętrznych i wewnętrznych powiązań komunikacyjnych obszaru;
- rozwój infrastruktury usługowej, głównie z zakresu: edukacji (opieka przedszkolna, dostosowywanie usług edukacji do istniejącego zapotrzebowania ze strony przemysłu), ochrony zdrowia oraz stacjonarnej opieki długoterminowej i paliatywnej;
- wielofunkcyjne wykorzystanie szans i możliwości tkwiących w zasobach i walorach zagospodarowania przestrzennego: wykorzystanie wartości kulturowych i środowiska przyrodniczego, rozwój turystyki, wykorzystanie pasm przyrodniczo-kulturowych do rozwoju turystyki;
- rozwój wykształconych gałęzi przemysłu opartych na endogenicznych czynnikach rozwoju z wykorzystaniem innowacyjnych technologii;
- tworzenie pozarolniczych miejsc pracy przez rozwój przedsiębiorczości;
- zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej przez kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą;

- rozwój infrastruktury ICT, w tym: sieci szerokopasmowego Internetu oraz e-usług;
- rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej (głównie elektroenergetycznej i wodno-kanalizacyjnej);
- sukcesywną sanitację terenów o rozproszonej zabudowie: budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, wywóz nieczystości do oczyszczalni zbiorczych, tworzenie systemu zbiórki odpadów stałych;
- podnoszenie poziomu produkcji rolnej przez rozwój jej specjalizacji oraz wdrażanie ekologicznych form produkcji;
- ochronę najcenniejszych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed jej nierolniczym zainwestowaniem.

Dla obszarów szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych w *Planie* ustalono:

Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW):

- zasadę restrukturyzacji funkcjonalnej, polegającą na porządkowaniu i kształtowaniu stref funkcjonalnych (funkcji centralnych, zaplecza mieszkaniowego Warszawy, zaplecza przyrodniczego, klimatycznego i rekreacyjnego Warszawy, obszarów przemysłowo-gospodarczych oraz koncentracji rozwoju technologicznego);
- koncentrację struktur zurbanizowanych opartą na lokalnych centrach osadniczych z wykształconym poziomem usług podstawowych i występowaniem wykształconych przestrzeni publicznych;
- redukcję kolizji przestrzennych i konfliktów przestrzennych związanych z presją urbanizacyjną na najcenniejsze przyrodniczo tereny OMW przez stosowanie zasady uspołecznienia i partycypacji społecznej (dotyczy przede wszystkim rezerw terenu pod infrastrukturalne inwestycje liniowe oraz tworzenie form ochrony przyrody);
- zasadę kształtowania układu komunikacyjnego o charakterze obwodnicowym wewnątrz miasta oraz w obszarze metropolitalnym odciażającego dotychczas ukształtowany promienisty układ drogowy wprowadzający ruch do miasta;
- spójność i ciągłość (przestrzenną i funkcjonalną) obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną i predestynowanych do objęcia ochroną prawną, korytarzy ekologicznych (przez tworzenie m.in. *Zielonego Pierścienia Warszawy*);
- komplementarność ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu – przez tworzenie pasm przyrodniczo-kulturowych;
- rewitalizację zdegradowanych obszarów historycznych, będących częścią dziedzictwa kulturowego regionu;
- oszczędną gospodarkę zasobami: przede wszystkim zasobami przestrzeni przez intensyfikację zagospodarowania już istniejącego – wykorzystanie rezerw terenu w obrębie obszarów zainwestowanych, rewitalizację oraz restrukturyzację funkcjonalną;
- poprawę standardów ochrony środowiska przyrodniczego, przede wszystkim w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami.

Obszar Doliny Środkowej Wisły:

- zasadę równowagi między: potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego – działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu – wykorzystaniem gospodarczym Wisły zgodnie z ustawą *Prawo wodne*;
- przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej i krajobrazowej Mazowsza, umożliwiającej wskazanie obszarów niezbędnych do zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej, przyrodniczych obszarów prawnie chronionych, szczególnie rezerwatów i obszarów Natura 2000 w dolinie Wisły;
- wprowadzanie do dokumentów planowania miejscowego decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, zasad i ograniczeń dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z ustawą *Prawo wodne*;

- wykorzystanie potencjału transportowego i hydroenergetycznego Wisły z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z występowania obszarów Natura 2000;
- zasadę niezwłocznej poprawy stanu infrastruktury przeciwpowodziowej na Wiśle i jej dopływach;
- zasadę stosowania naturalnych środków przeciwpowodziowych przez tworzenie polderów zalewowych;
- zabezpieczanie osuwisk z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

Obszar Płocka i jego otoczenia:

- zasadę bezpieczeństwa dla mieszkańców Płocka i okolic;
- zasadę zapobiegania potencjalnym zagrożeniom i zdarzeniom przed ich wystąpieniem związanym z występowaniem zakładów dużego ryzyka awarii przemysłowej;
- zwiększanie spójności przez poprawę połączeń komunikacyjnych z Warszawą i systemem autostrad oraz dróg ekspresowych;
- zasadę lokalizacji zakładów dużego i zwiększonego ryzyka awarii przemysłowej poza terenami zurbanizowanymi;
- zasadę eliminowania możliwości lokalizacji zakładów na terenach zalewowych rzek;
- zasadę wyeliminowania ruchu tranzytowego z centrum miasta;
- zasadę równowagi między: potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego – działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu – wykorzystaniem gospodarczym Wisły;
- przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej i krajobrazowej województwa mazowieckiego, umożliwiającej wskazanie obszarów niezbędnych do zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej, przyrodniczych obszarów prawnie chronionych, szczególnie rezerwatów i obszarów Natura 2000 w dolinie Wisły;
- wprowadzanie do dokumentów planowania miejscowego decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego zasad i ograniczeń dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z ustawą *Prawo wodne*;
- wykorzystanie potencjału transportowego i hydroenergetycznego Wisły z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z występowania obszarów Natura 2000;
- zabezpieczanie osuwisk z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

Obszar położony wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin:

- zasadę zrównoważonego rozwoju gospodarczego terenów okołolotniskowych, przy wykorzystaniu istniejącego potencjału obszaru, z wykształcaniem jak najszerzej strefy oddziaływania;
- zwiększanie spójności przez poprawę dostępności i wyposażenia infrastruktury transportowej w zakresie połączeń z Warszawą, Płockiem i Ciechanowem, a także wewnątrz obszaru;
- rozwój funkcji logistycznych i biznesowych – z utworzeniem podstrefy Modlin Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;
- zasadę prowadzenia urbanizacji zgodnie z wyznaczonym obszarem ograniczonego użytkowania dla lotniska;
- zasadę restrukturyzacji funkcjonalnej, polegającą na porządkowaniu i kształtowaniu stref funkcjonalnych (funkcji centralnych, zaplecza mieszkaniowego Warszawy, zaplecza przyrodniczego, klimatycznego i rekreacyjnego Warszawy, obszarów przemysłowo-gospodarczych oraz koncentracji rozwoju technologicznego wokół lotniska);
- koncentrację struktur zurbanizowanych opartych na lokalnych centrach osadniczych z wykształconym poziomem usług podstawowych i występowaniem wykształconych przestrzeni publicznych;
- zakaz zabudowy na terenach zalewowych;
- redukcję kolizji przestrzennych i konfliktów przestrzennych związanych z presją urbanizacyjną na najcenniejsze przyrodniczo tereny OMW przez stosowanie zasady uspołecznienia

i partycypacji społecznej (dotyczy przede wszystkim rezerw terenu pod infrastrukturalne inwestycje liniowe oraz tworzenie form ochrony przyrody);

- wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego Twierdzy Modlin przez rewitalizację obszaru historycznego:
 - z zachowaniem zasadniczych elementów założeń i kompozycji przestrzennych oraz osi widokowych,
 - podporządkowania wymogom konserwatorskim przekształceń zabytkowej zabudowy i zagospodarowania terenu oraz uzupełnienie historycznych układów po wykonaniu kompleksowego planu przekształceń na podstawie wyników badań i analiz konserwatorskich,
 - ochrony panoram i eksponowanie dominant architektonicznych oraz kształtowanie przestrzeni publicznych w nawiązaniu do tradycji miejsca, a także jako integralnej części obszaru funkcjonalnego z wprowadzeniem funkcji parku technologicznego.

Rozwinięciem wymienionych zasad zagospodarowania przestrzennego są kierunki działań i zadania zapisane w poszczególnych politykach przestrzennych *Planu*, adresowane zarówno do całego województwa, jak i do konkretnych obszarów.

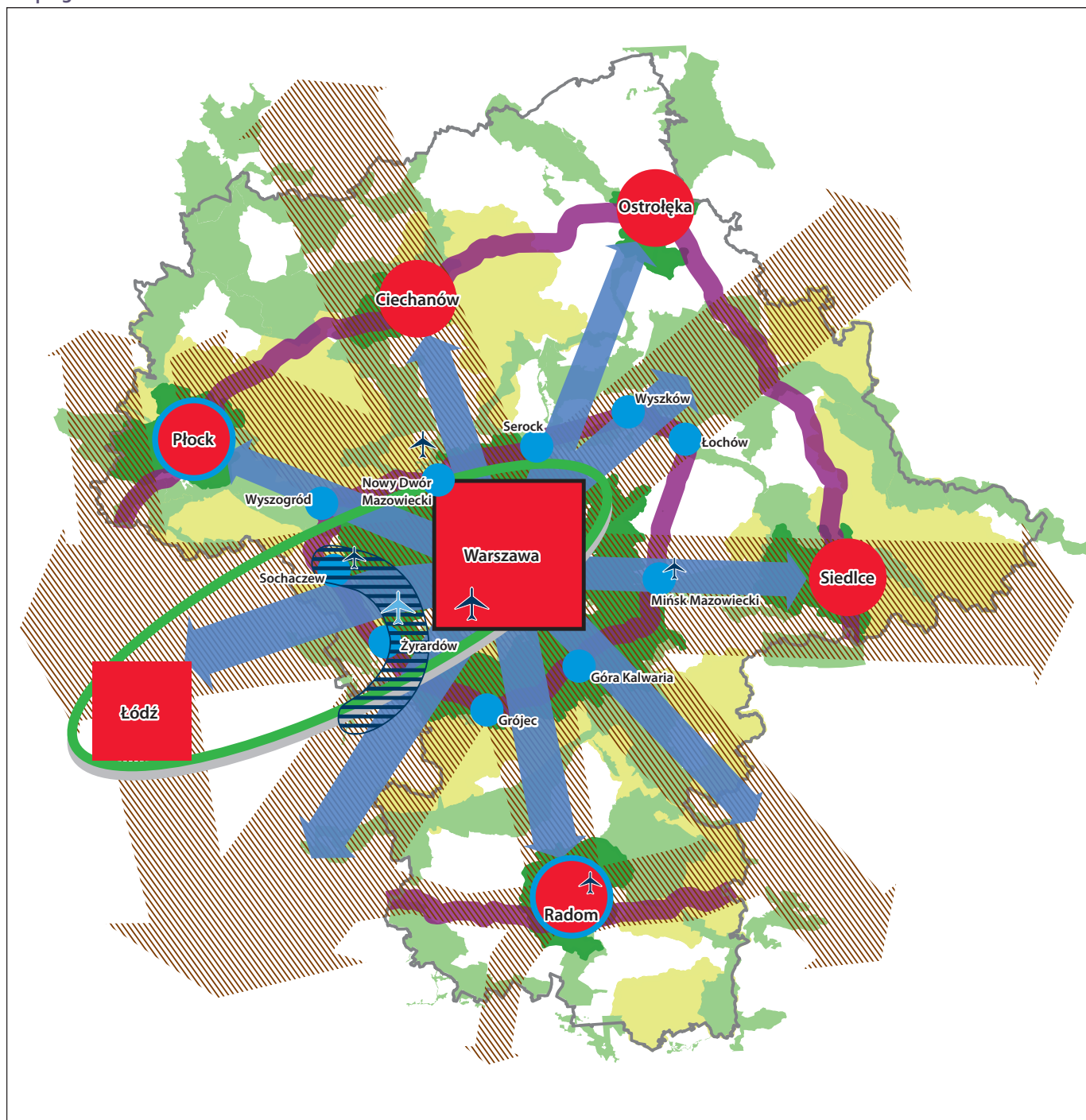
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa

W ujęciu ogólnym docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa mazowieckiego będzie determinowana przez historycznie ukształtowaną strukturę policentryczno-pasmową składającą się z:

- policentrycznego układu sieci osadniczej;
- istniejących i projektowanych europejskich korytarzy transportowych;
- pasmowo powiązanych obszarów przyrodniczo-kulturowych;
- terenów rolnych i otwartych, wolnych od procesów urbanizacji.

Tak zdefiniowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej implikuje następujące cechy przestrzeni województwa mazowieckiego (mapa 3):

- 1) Województwo wykorzysta położenie na przecięciu europejskich korytarzy transportowych. Połączenie korytarzy północ-południe (I i VI korytarz TEN-T – inicjatywy *Via Carpatia*, *Via Baltica*, *Rail Baltica*, *Baltic-Adriatic*) i wschód-zachód (II korytarz TEN-T) stanowi szansę ukształtowania na Mazowszu silnego obszaru węzłowego w sieci powiązań transportowych wewnątrz UE i zarazem kluczowego ogniwa dla budowania nowego obszaru rozwojowego na wschodzie Wspólnoty. Połączenia między krajami basenów mórz Bałtyckiego, Czarnego i Śródziemnego oraz z krajami Europy Zachodniej stanowią szansę dla województwa mazowieckiego jako regionu pełniącego rolę multimodalnego węzła transportowego oraz tworzącego „Wschodnią Bramę” Unii Europejskiej.
- 2) Nastąpi odejście od promienistego modelu sieci transportowej, szczególnie drogowej, na rzecz układu koncentryczno-obwodowego. Trasy obwodowe z jednej strony będą służyć odciążeniu węzła warszawskiego od tranzytu i połączeniu głównych korytarzy transportowych, z drugiej zaś umożliwią efektywną komunikację między poszczególnymi ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi województwa mazowieckiego z ośrodkami sąsiednich województw i dalej włączenia w sieć powiązań krajowych i międzynarodowych.
- 3) Nastąpi wzmocnienie powiązań transportowych metropolii warszawskiej. Poprawa wydolności systemu transportowego (zarówno lądowego jak i lotniczego) Warszawy przyczyni się do wzmocnienia jej funkcji metropolitalnych i intensyfikacji metropolizacji obszaru jej oddziaływania. Równoczesne wzmocnienie połączeń z Łodzią przyczyni się do ukształtowania dwubiegowego układu metropolitalnego (spinanego przez Koleje Dużych Prędkości – KDP i Centralny Port Lotniczy), pozwalając obu miastom zwiększyć i lepiej wykorzystać swój potencjał.
- 4) Metropolia warszawska jako potencjalna metropolia europejska (potencjalne MEGA – wg klasyfikacji ESPON) i krajowy biegun wzrostu w procesie konkurencji międzynarodowej (europejskiej i globalnej) będzie tworzyć coraz silniejsze węzły przedsiębiorczości i innowacji oddziałujące na kraj i region.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Kształtowanie struktury
funkcjonalno-przestrzennej

MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE

stolica – metropolia
o znaczeniu europejskim

ośrodki regionalne

ośrodki subregionalne

ośrodki wzmacniające

korytarze transportowe
(istniejące, planowane
i postulowane)

korytarze innowacji

regionalne trasy obwodowe

obszar wzmacniania powiązań
funkcjonalnych metropolii
(Układ Bipolarny Warszawa–Łódź)

obszary żywicielskie

obszary cenne przyrodniczo

„zielone pierścienie” wokół miast

lotniska istniejące

potencjalna lokalizacja
centralnego portu lotniczego

- 5) Miasta tworzące policentryczną sieć regionalnych i subregionalnych ośrodków równoważenia rozwoju (Radom, Płock, Siedlce, Ostrołęka, Ciechanów) będą miejscami aktywizacji dla ich najbliższego otoczenia jako ich bieguny wzrostu.
- 6) Ośrodki regionalne Płock i Radom jako bieguny wzrostu o znaczeniu krajowym i kształtujące infrastrukturę publiczną o charakterze metropolitalnym, skupiające działania badawczo-rozwojowe i edukacyjne będą centrami wzrostu dla przyległych obszarów na pograniczu województw mazowieckiego, łódzkiego i świętokrzyskiego.
- 7) Ośrodki położone w odległości około 100 km od metropolii warszawskiej, do których nie docierają procesy dyfuzji rozwoju z metropolii, będą wspierane przez ośrodki osadnicze położonych na tzw. Dużej Obwodnicy Warszawy (w paśmie miejscowości: Grójec, Żyrardów, Sochaczew, Wyszogród, Nowy Dwór Mazowiecki, Serock, Wyszaków, Łochów, Mińsk Mazowiecki, Góra Kalwaria) oraz przez miasta położone w pasmach aktywizacji społeczno-gospodarczej – głównie w oparciu o korytarze transportowe.
- 8) Pasma potencjalnie najwyższej innowacyjności i aktywności społeczno-gospodarczej będą kształtowane współzależnie z budową i modernizacją międzynarodowego i krajowego systemu infrastruktury technicznej (głównym jego elementem będzie system autostrad i dróg ekspresowych, linii kolejowych, telekomunikacyjnych, paliwowo-energetycznych).
- 9) Pomiędzy pasmami najwyższej aktywności społeczno-gospodarczej oraz węzłami sieci osadniczej będą rozmieszczone wielkoobszarowe systemy obszarów cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną oraz predestynowanych do objęcia ochroną prawną, uzupełnione o sieć korytarzy ekologicznych.
- 10) Pomiędzy pasmami najwyższej aktywności społeczno-gospodarczej oraz węzłami sieci osadniczej zostaną utrzymane obszary rolnicze pełniące funkcje żywicielskie o strategicznym znaczeniu dla województwa.
- 11) Doliny rzek wraz z ukształtowanymi wartościami kulturowymi tworzyć będą pasma przyrodniczo-kulturowe regionu.

7. Uwarunkowania zewnętrzne województwa zapisane w dokumentach Unii Europejskiej

Europejskie uwarunkowania rozwoju dla województwa mazowieckiego zawarte są w podstawowych dokumentach UE wyznaczających strategiczne cele i kierunki polityki rozwoju, w tym polityki przestrzennej.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – w której ustalono podstawowe priorytety:

- wzrost inteligentny (*smart growth*), czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach;
- wzrost zrównoważony (*sustainable growth*), czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów, zakładająca: ograniczenie do 2020 r. emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z rokiem 1990, wzrost udziału energii odnawialnej o 20% (w Polsce o 15%) oraz poprawę efektywności energetycznej o 20%;
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive growth*), czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w której wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lat powinien wynosić 75%.

Agenda Terytorialna dla Unii Europejskiej (ATUE) wyznaczająca państwom członkowskim i regionom priorytety polityki przestrzennej. Należą do nich:

- wzmacnianie rozwoju policentrycznego oraz innowacji przez tworzenie sieci współpracy miast i regionów metropolitalnych;
- zapewnienie globalnej konkurencyjności regionów opartej na silnej gospodarce lokalnej;
- wspieranie regionalnych klastrów konkurencyjności i innowacji;
- wykorzystywanie kapitału społecznego i zasobów terytorialnych;
- wzmacnianie i rozbudowa sieci powiązań transeuropejskich;
- wzmacnianie struktur przyrodniczych i zasobów kulturowych jako wartości dodanej dla regionów;
- wspieranie wspólnego zarządzania ryzykiem związanym ze zmianami klimatycznymi.

Karta Lipska nt. Zrównoważonych Miast Europejskich w swej części deklaratywnej wzywa do:

- skoordynowanych działań wspierających politykę zintegrowanego rozwoju miejskiego;
- uwzględnienia nowoczesnych sieci infrastrukturalnych, wyższej wydajności energetycznej, czystego transportu miejskiego;
- prowadzenia aktywnej polityki innowacyjnej i edukacyjnej;
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i szczególnej troski o najuboższe dzielnice miast.

W świetle unijnych dokumentów przyjmuje się, że najważniejszymi europejskimi uwarunkowaniami rozwoju, odniesionymi do podstawowych elementów struktury zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, są ustalenia dotyczące:

1. OSADNICTWA

Zaliczenie Warszawy i jej najbliższych okolic do grupy potencjalnych Europejskich Metropolitalnych Obszarów Wzrostu według klasyfikacji Europejskiej Sieci Obserwatoriów Planowania Przestrzennego (ESPON). Warszawa pełni w skali europejskiej wszystkie wyróżnione dla tej kategorii osadnictwa funkcje: administracyjną, transportową, naukową, decyzyjną, turystyczną i przemysłową. Jest najdalej wysuniętym na wschód obszarem metropolitalnym UE i stanowi pomost między wschodem a zachodem UE.

2. SIECI TRANSPORTOWEJ

Opartej na międzynarodowych powiązaniach transportowych ustanowionych w ramach wielu międzynarodowych instytucji, projektów i inicjatyw, w tym szczególnie:

- Paneuropejskich korytarzy transportowych:
 - **KI:** Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa;
 - **KII:** Berlin – Warszawa – Mińsk Białoruski – Moskwa – Nowogród;
 - **KVI:** Gdynia/Gdańsk – Warszawa – Katowice – Żylna – Ostrawa – Brześć.
- Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T i funduszu Łącząc Europę (*Connecting Europe Facility*, CEF) oraz wyznaczonych w ich ramach korytarzy transportowych sieci bazowej:
 - Morze Bałtyckie – Morze Adriatyckie;
 - Morze Północne – Morze Bałtyckie.
- 30 Priorytetowych Osi Transportowych sieci TEN-T:
 - **Oś nr 23** – korytarz kolejowy: Gdańsk – Warszawa – Brno/Bratysława – Wiedeń;
 - **Oś nr 25** – korytarz drogowy: Gdańsk – Brno/Bratysława – Wiedeń;
 - **Oś nr 27** – korytarz kolejowy: Warszawa – Kowno – Ryga – Tallin – Helsinki.
- Kolejowych Korytarzy Transportowych (*Railway Freight Corridors*, RFC):
 - **Korytarz 5** – Gdynia – Katowice – Ostrawa/Żylna – Bratysława/Wiedeń – Klagenfurt – Udine – (Wenecja – Bolonia/Rawenna)/Triest – Graz – Maribor – Lublana – Koper/Triest;
 - **Korytarz 8** – Bremerhaven/Rotterdam/Antwerpia – Akwizgran/Berlin – Warszawa – Tere-spol/Kowno.

3. ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU

W ZAKRESIE TWORZENIA SIECI OBSZARÓW NATURA 2000

Ochrona środowiska przyrodniczego w województwie mazowieckim determinowana jest przez Europejską Sieć Natura 2000. Na terenie województwa wyznaczono 77 takich obszarów o powierzchni 624,2 tys. ha. Wyróżnia się wśród nich:

- **Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO)** wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r., tzw. Dyrektywy Ptasiej w sprawie ochrony dzikich ptaków. Obszary te są ustanawiane w celu ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków (17 obszarów o powierzchni 427,7 tys. ha);
- **Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO)** oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r., tzw. Dyrektywy Siedliskowej, w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Obszary te są powoływane w celu ochrony rzadkich lub zagrożonych siedlisk i zwierząt z pominięciem ptaków (60 obszarów o powierzchni 196,5 tys. ha).

4. ROZWOJU ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH

Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w województwie mazowieckim jest uwarunkowany w Unii Europejskiej Wspólną Polityką Rolną (WPR). Ukierunkowanie środków finansowych

w ramach tej polityki oraz zasady ich alokacji po 2013 r. nadal pozostaną silnymi determinantami funkcjonowania rolnictwa i obszarów wiejskich w województwie mazowieckim.

Spośród rozwiązań przyjętych przez Parlament Europejski i Radę w odnoszącym się do WPR pakiecie legislacyjnym na lata 2014–2017 najbardziej istotne dla obszarów wiejskich i rolnictwa województwa mazowieckiego są:

- utrzymanie ogólnego kształtu WPR opartego na dwóch filarach, tj. pierwszym – służącym głównie poprawie sytuacji dochodowej rolników, oraz drugim – ukierunkowanym przede wszystkim na modernizację sektora rolnego oraz na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;
- wprowadzenie zasady *greeningu* (tzw. zielonego komponentu), tj. uzależnienia wypłaty części płatności w ramach WPR od realizacji określonych praktyk rolniczych. Może to skutkować obciążeniem rolników większymi kosztami oraz prowadzić do zmniejszenia konkurencyjności rolnictwa i spadku dochodów gospodarstw rolnych;
- konieczność ponownego wyznaczenia obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), co może spowodować znaczną ich redukcję w województwie mazowieckim (obecnie blisko 3/4 powierzchni użytków rolnych w województwie jest zaliczonych do tego typu obszarów), a tym samym zmniejszenie transferu środków dla regionu.

8. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – polityki przestrzenne

Polityki przestrzenne wskazują sposób realizacji wizji przestrzennego zagospodarowania województwa mazowieckiego.

Odpowiednio do przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz uwzględniając cele rozwoju wyrażone w strategii województwa, polityka przestrzenna została rozpisana na dziewięć polityk adresowanych do wybranych obszarów tematycznych i terytoriów. Są to:

1. Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa;
2. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych;
3. Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa;
4. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
5. Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego;
6. Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich;
7. Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska;
8. Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej;
9. Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa.

8.1. Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa

Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa jest adresowana do całego obszaru województwa mazowieckiego i ma na celu poprawę efektywności struktur przestrzennych, przeciwdziałanie rozlewaniu i rozpraszaniu zabudowy, kształtowanie zwartych jednostek osadniczych. Polega ona przede wszystkim na wprowadzeniu stref użytkowania o różnym charakterze zabudowy, a także stref funkcjonalno-przestrzennych w ośrodkach osadniczych województwa mazowieckiego.

Polityka ta uwzględnia działania zapisane w innych politykach przestrzennych, np. działania na rzecz tworzenia systemu obszarów chronionych, z weryfikacją zasad zagospodarowania jednoznacznie określających warunki dopuszczalnego zainwestowania, działania na rzecz kształtowania krajobrazu, harmonijnie skomponowanego oraz zachowującego tożsamość kulturową

i walory krajobrazowe, a także działania w zakresie systemu transportowego kształtujące promienisto-obwodnicowy układ przestrzenny.

Polityka ta będzie realizowana przez ukierunkowanie rozwoju przestrzennego w myśl następujących zasad:

- Rozwój przestrzenny powinien następować w pasmach utworzonych wzdłuż korytarzy komunikacyjnych oraz w rdzeniu układu, który stanowi obszar zurbanizowany Warszawy oraz węzły transportowe ośrodków regionalnych i subregionalnych.
- Pasma rozwoju powinny obejmować zarówno tereny zurbanizowane, historycznie wyznaczone wzdłuż linii kolejowych, jak również nowopowstałe wzdłuż ciągów drogowych, w których należy przewidywać wprowadzenie transportu szynowego.
- Pomiędzy pasmami rozwoju należy zachować przestrzenie ekstensywnego użytkowania jako obszary zaplecza przyrodniczego, które powinny wchodzić w formie klinów do centrów miast.
- Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe.
- Wskazane jest powiązanie radialnej sekwencji pasm rozwoju układem komunikacyjnym o charakterze obwodowym, który łączyłby poszczególne pasma bez konieczności przemieszczania się do centrum obszaru.
- Całość obszaru zurbanizowanego powinna być zamknięta strefą zielonego pierścienia, bezpośrednio powiązanego z przestrzeniami ekstensywnego użytkowania w miastach (parki, zieleńce, skwery, doliny cieków wodnych).
- Dla liniowych obiektów infrastruktury transportowej i energetycznej należy zachować korytarze przestrzenne, w miarę możliwości wspólne (tzw. korytarze infrastrukturalne).
- Lokalizacja obiektów produkcji energii nie powinna kolidować z innymi funkcjami terenów, w tym szczególnie usytuowanie elektrowni wiatrowych nie może powodować uciążliwości dla zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, obiektów wrażliwych na zakłócenia promieniowania elektromagnetycznego, a także obszarów o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Polityka ta będzie realizowana również przez kształtowanie w przestrzeni województwa następujących stref użytkowania:

- strefa uzupełnienia zabudowy, w której zagospodarowanie powinno być podporządkowane funkcjom związanym z zabudową mieszkaniową, usługową, przemysłową lub techniczną o wysokim stopniu intensywności;
- strefa rozwoju zabudowy, w której zagospodarowanie powinno być podporządkowane funkcjom związanym z zabudową mieszkaniową, usługową, przemysłową bądź techniczną o średnim stopniu intensywności;
- strefa zachowania zabudowy, w której zakłada się adaptację istniejącego zagospodarowania, a nowe zagospodarowanie podporządkowuje celom ochrony środowiska przyrodniczego oraz ochrony przeciwpowodziowej.
- strefa wyłączenia spod zabudowy, w której ogranicza się do minimum rozbudowę istniejącego zagospodarowania, a preferuje się formy użytkowania terenu podporządkowane funkcjom związanym z ochroną środowiska oraz ochroną przed powodzią.

Plan ustala prowadzenie restrukturyzacji funkcjonalnej polegającej na kształtowaniu stref funkcjonalno-przestrzennych: centralnej – wielofunkcyjnego rozwoju administracyjnego, usługowego i mieszkaniowego; mieszkaniowej; zaplecza przyrodniczego, klimatycznego i rekreacyjnego, kształtowania zielonych pierścieni i korytarzy ekologicznych oraz rozwoju przemysłowo-gospodarczego oraz obszarów koncentracji usług związanych z transportem.

Strefy te powinny być obowiązkowo wyznaczone w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz brane pod uwagę przy udzielaniu zgód na zmianę przeznaczenia terenów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne.

8.2. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych

Adresatami tej polityki są:

- metropolia warszawska o znaczeniu europejskim;
- ośrodki regionalne: Radom i Płock;
- ośrodki subregionalne: Siedlce, Ostrołęka, Ciechanów;
- miasta powiatowe wzmacniające policentryczną strukturę województwa oraz miasta położone na Dużej Obwodnicy Warszawy o istotnym potencjale rozwojowym: Wyszogród, Serock, Łochów, Góra Kalwaria.

Rezultatem tej polityki, poza rozwojem przemysłu będzie podniesienie rangi metropolii warszawskiej w systemie metropolii europejskich oraz wzmocnienie potencjału i wzrost konkurencyjności ośrodków regionalnych, subregionalnych oraz wybranych powiatowych ośrodków regionalnych (mapa 4).

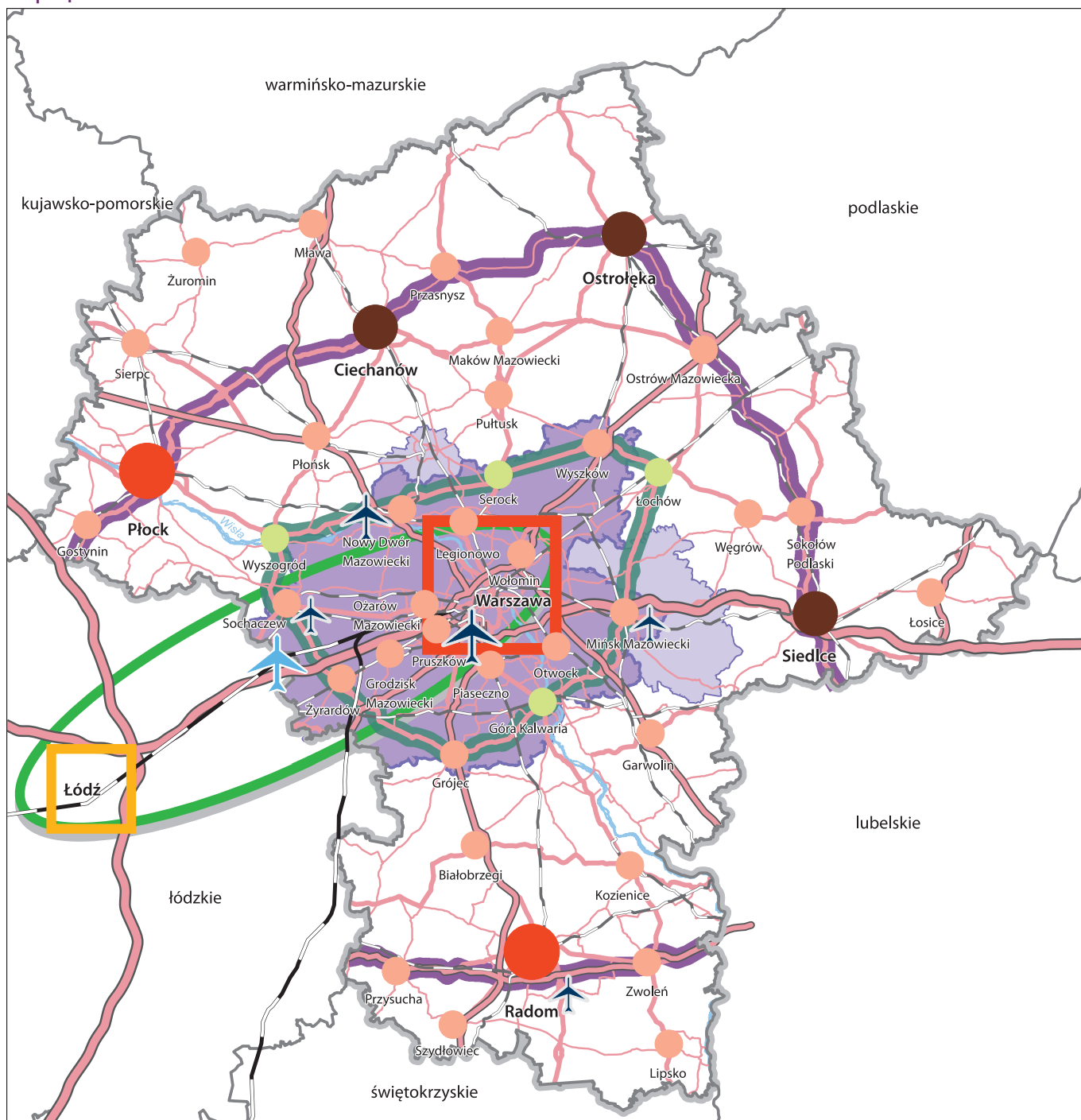
WZMOCNIENIE RANGI WARSZAWY W SIECI METROPOLII EUROPEJSKICH I OŚRODKÓW KRAJOWYCH

Opierać się ono będzie na wykorzystaniu i pomnażaniu jej potencjału społeczno-gospodarczego, szczególnie wysokiego poziomu kapitału ludzkiego i usług, korzyści skali oraz walorów położenia. Ustalenia *Planu* w stosunku do Warszawy dotyczą przede wszystkim rozwoju wyspecjalizowanych funkcji metropolitalnych (naukowo-badawczych, innowacyjnej gospodarki oraz usług wyższego rzędu), a także poprawy zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej.

Funkcje te będą realizowane przez:

- tworzenie i rozwój placówek naukowo-badawczych oraz rozbudowę infrastruktury badawczej, szczególnie w zakresie nowych technologii (przede wszystkim biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych i kosmicznych);
- wspomaganie rozwoju obszarów innowacji w Warszawie oparte na uczelniach i powstających wokół nich „ośrodkach wiedzy”, szczególnie na osi: Szkoła Główna Handlowa – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego – Uniwersytet Warszawski – Warszawski Uniwersytet Medyczny – Politechnika Warszawska – Wojskowa Akademia Techniczna;
- rozbudowę i modernizację bazy turystycznej oraz zagospodarowanie turystyczne terenów nad Wisłą z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z nadrzędności zachowania walorów przyrodniczych doliny oraz zagrożenia powodziowego;
- integrację Warszawy z otoczeniem funkcjonalnym, w tym:
 - poprawę powiązań transportowych i rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego,
 - rozwój powiązań funkcjonalnych z ośrodkami powiatowymi i gminnymi w otoczeniu metropolii (szczególnie ośrodki o potencjale naukowo-badawczym: Legionowo, Pruszków, Otwock, Piaseczno, Żyrardów, Józefów, Sulejówkę, Błonie, Jabłonna, Nadarzyn);
- rozwój powiązań funkcjonalnych w układzie Warszawa – Łódź i wykształcenie dwubiegunowego pasma rozwojowego między tymi ośrodkami w ramach realizacji porozumienia o współpracy między województwami mazowieckim i łódzkim dotyczącego utworzenia Makroregionu Polski Centralnej i obejmującego:
 - utworzenie obszaru rozwoju wysokich technologii w postaci Centralnego Okręgu Wiedzy, Edukacji, Nauki, Wysokich Technik i Technologii między Warszawą a Łodzią,
 - inicjowanie tworzenia klastrów przedsiębiorczości czy związków producenckich, związków i spółdzielni produkcyjnych jako instrumentu integrującego przedsiębiorców, skierowanego do wszystkich branż przemysłu (np. Łódzko-Mazowiecki Klaster Owocowo-Warzywny, Środkoeuropejski Klaster Zaawansowanych Technologii Tekstylnych, Klaster Farmaceutyczno-Medyczny, Klaster Przemysłów Kreatywnych, Środkoeuropejska Platforma Usług

Mapa 4

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Kierunki rozwoju
miejskiej sieci osadniczej

MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE

Główne ośrodki osadnicze

stolica – metropolia
o znaczeniu europejskim

metropolia
o znaczeniu krajowym

regionalne

subregionalne

powiatowe wzmacniające
policentryczną strukturę województwa

lokalne o istotnym
potencjale rozwojowym

Główne obszary i kierunki kształtowania powiązań przestrzennych

OMW – zatwierdzony przez Zarząd WM

OMW – projektowane rozszerzenie

obszar wzmacniania powiązań
funkcjonalnych metropolii
(Układ Bipolarny Warszawa–Łódź)

Duża Obwodnica Warszawy

Wielka Pętla Mazowska

autostrady

drogi ekspresowe

drogi krajowe

drogi wojewódzkie

Koleje Dużych Prędkości

pozostałe linie kolejowe

lotniska

potencjalna lokalizacja
centralnego portu lotniczego

Logistycznych, Klaster Multimedialny, Klaster Ekoenergia, Balneologia, Optoklaster – Mazowiecki Klaster Innowacyjnych Technologii Fotonicznych).

WZROST KONKURENCYJNOŚCI OŚRODKÓW REGIONALNYCH (RADOM I PŁOCK)

Rozwój ośrodków regionalnych będzie orientował się na wykorzystanie i pomnażanie ich potencjału społeczno-gospodarczego, a zwłaszcza na kształtowanie wysokiego poziomu kapitału ludzkiego i usług oraz korzyści skali w tym zakresie.

W *Planie* ustalono następujące kierunki działań:

- tworzenie i rozwój placówek naukowo-badawczych, szczególnie w zakresie nowych technologii;
- rozwój obszarów innowacji opartych na uczelniach i powstających wokół nich „ośrodkach transferu wiedzy”;
- rozwój placówek oraz bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej szkolnictwa wyższego oraz dostosowywanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- tworzenie warunków do wdrażania innowacji i nowych technologii;
- rozwój przemysłu z wykorzystaniem istniejących i projektowanych terenów specjalnych stref ekonomicznych oraz terenów poprzemysłowych i powojkowych:
 - metalowego, zbrojeniowego, precyzyjnego i lekkiego w Radomiu,
 - paliwowo-energetycznego, chemicznego, elektromaszynowego i odzieżowego w Płocku;
- przygotowywanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, w tym na terenach powojkowych i w otoczeniu lotniska (Radom Sadków) oraz multimodalnych punktów przeładunkowych;
- rewitalizację zdegradowanych obszarów miast (przede wszystkim centrów oraz terenów poprzemysłowych i powojkowych);
- rozwój bazy kultury o znaczeniu regionalnym (m.in. filharmonii);
- rozwój regionalnych i międzynarodowych powiązań Płocka i Radomia, w tym:
 - budowa powiązania kolejowego Płocka z Mazowieckim Portem Lotniczym Warszawa-Modlin, realizacja lotniska pasażerskiego Radom-Sadków,
 - rozwój bazy logistycznej o znaczeniu regionalnym,
 - tworzenie klastrów i gron przedsiębiorczości (np. Klastra Przemysłu Precyzyjnego w obszarze dawnego staropolskiego okręgu przemysłowego, klastra chemicznego wykorzystującego istniejący przemysł petrochemiczny w Płocku);
- integrację Płocka i Radomia z otoczeniem funkcjonalnym;
- rozwój powiązań funkcjonalnych w układach Płock – Włocławek i Kielce – Radom oraz wykształcenie dwubiegunowych pasm rozwojowych pomiędzy tymi ośrodkami.

WZROST KONKURENCYJNOŚCI OŚRODKÓW SUBREGIONALNYCH (SIEDLCE, OSTROŁĘKA I CIECHANÓW)

Oddziaływanie na rozwój ośrodków subregionalnych będzie realizowane głównie przez wzmacnianie i przywracanie funkcji przemysłowych, rozwój usług, przy wykorzystaniu potencjału miast w zakresie: lokalnych zasobów ludzkich, walorów przyrodniczych i kulturowych, a także wzmacnianie regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych. Funkcje te będą realizowane poprzez:

- rozwój i modernizację przemysłu (w tym nowych technologii) oraz rzemiosła, z wykorzystaniem istniejących i projektowanych terenów specjalnych stref ekonomicznych, stref aktywności gospodarczej, terenów poprzemysłowych i powojkowych:
 - maszynowego, metalowego, rolno-spożywczego w Siedlcach,
 - energetycznego, drzewno-papierniczego oraz rolno-spożywczego w Ostrołęce,
 - rolno-spożywczego, elektromaszynowego, poligraficznego i papierniczego w Ciechanowie;
- przygotowywanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, w tym na terenach powojkowych i w otoczeniu multimodalnych punktów przeładunkowych;
- rozwój bazy badawczo-rozwojowej dla przemysłu (m.in. utworzenie Laboratorium Środowiskowego z Centrum Analiz Żywności i Diagnostyki Genetycznej przy Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach);

- rozwój infrastruktury edukacji o znaczeniu ponadlokalnym (m.in. tworzenie i rozwój centrów kształcenia praktycznego uwzględniających specyfikę rynku pracy w subregionie);
- rewitalizację zdegradowanych obszarów miast (przede wszystkim centrów oraz terenów powoj-skowych i przemysłowych);
- rozwój bazy kultury o znaczeniu ponadlokalnym (m.in. Ośrodka Badań Kultur Pogranicza w Ciechanowie);
- rozwój i modernizację międzyregionalnych i regionalnych powiązań komunikacyjnych tych ośrodków, w tym realizację nowych połączeń drogowych Ciechanowa i Ostrołęki z Warszawą;
- wzmocnienie powiązań komunikacyjnych z otoczeniem subregionalnym;
- rozwój bazy logistycznej opartej na istniejących węzłach transportowych.

WZROST KONKURENCYJNOŚCI MIAST POWIATOWYCH I OŚRODKÓW LOKALNYCH O ISTOTNYM POTENCJALE ROZWOJOWYM

W *Planie* ustalono następujące kierunki działań dla rozwoju miast powiatowych wzmacniających policentryczną strukturę województwa oraz miast o istotnym potencjale rozwojowym, położonych na Dużej Obwodnicy Warszawy, jako ośrodków wspomagających procesy dyfuzji rozwoju z metropolii warszawskiej:

- rozwój przemysłu (w tym nowych technologii) oraz rzemiosła we wszystkich ośrodkach lokalnych z wykorzystaniem istniejących i projektowanych specjalnych stref ekonomicznych, stref aktywności gospodarczej oraz parków technologicznych;
- tworzenie i rozwój centrów logistycznych, centrów handlowo-usługowych oraz centrów wypoczynku i rekreacji w miastach położonych przy drogach wysokich klas (szczególnie w: Pruszkowie, Grodzisku Mazowieckim, Żyrardowie, Piasecznie, Grójcu, Białobrzegach, Radzyminie, Wyszkowie, Ostrowi Mazowieckiej, Łomiankach, Nowym Dworze Mazowieckim, Płońsku, Mińsku Mazowieckim, Garwolinie, Sochaczewie);
- utworzenie stref aktywności gospodarczej, w szczególności wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin;
- włączanie potencjalnych terenów inwestycyjnych do specjalnych stref ekonomicznych;
- rozwój infrastruktury edukacji (głównie w zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego);
- rozwój obiektów obsługi rolnictwa, przede wszystkim w miastach o znaczeniu powiatowym, położonych w obszarach typowo rolniczych;
- poprawę powiązań komunikacyjnych miast powiatowych z ich otoczeniem;
- rozbudowę infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego Internetu.

8.3. Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa

TRANSPORT DROGOWY

Polityka ta będzie wdrażana w trzech wymiarach: przez system ustanowionych europejskich korytarzy transportowych oraz na podstawie powiązań krajowych i wewnątrzregionalnych. Obejmuje ona systemy o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i wojewódzkim z odniesieniami do ogólnych, koniecznych działań dotyczących rozwoju i poprawy układu powiatowego i lokalnego. Polityka ta ma na celu zwiększanie dostępności transportowej województwa mazowieckiego, poprawę spójności wewnętrznej i konkurencyjności regionu, integrację różnych systemów transportowych opartą na zasadzie zrównoważonego rozwoju. Polityka ta powinna dążyć do wdrażania i stosowania nowoczesnych systemów zarządzania ruchem, poprawy efektywności energetycznej pojazdów oraz optymalizację łańcuchów logistycznych.

Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej uwzględnia przebieg przez województwo mazowieckie trzech ustanowionych paneuropejskich korytarzy transportowych oraz jednego postulowanego z międzynarodowym węzłem drogowo-kolejowym oraz lotniczym w Warszawie.

Oprócz korytarzy europejskich w *Planie* ustalono kształtowanie korytarza ponadregionalnego **KR** – Warszawa – Radom (Kielce) – na południe od Warszawy, tworzonego przez drogę nr 7 klasy S i linię kolejową nr 8 Warszawa – Radom – Kielce, oraz odcinek łączący Korytarz VI z postulowanym Korytarzem A: Gdańsk/Gdynia – Płock – Warszawa – Kowel – Konstanca – Odessa, tworzony przez drogę krajową nr 12 oraz linię kolejową Dęblin – Radom i jej przedłużenie relacji Radom – Tomaszów Mazowiecki.

Plan uwzględnia również działania Samorządu Województwa w ramach trzech międzynarodowych inicjatyw transportowych:

- **budowy pasażersko-towarowego szlaku kolejowego Rail Baltica:** Niemcy – Polska – Litwa – Łotwa – Estonia – Finlandia/Rosja jako partnera międzynarodowego projektu „Rail Baltica GrowthCorridor”, realizowanego w ramach *Programu Regionu Morza Bałtyckiego 2007–2013*;
- **budowy drogowo-kolejowego korytarza transportowego Bałtyk-Adriatyk:** Polska – Czechy – Austria – Włochy/Słowenia jako członka-założyciela Stowarzyszenia Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk;
- **budowy drogowego szlaku transportowego Via Carpatia:** Litwa – Polska – Słowacja – Węgry – Rumunia/Bułgaria – Grecja jako sygnatariusza licznych deklaracji i porozumień międzynarodowych.

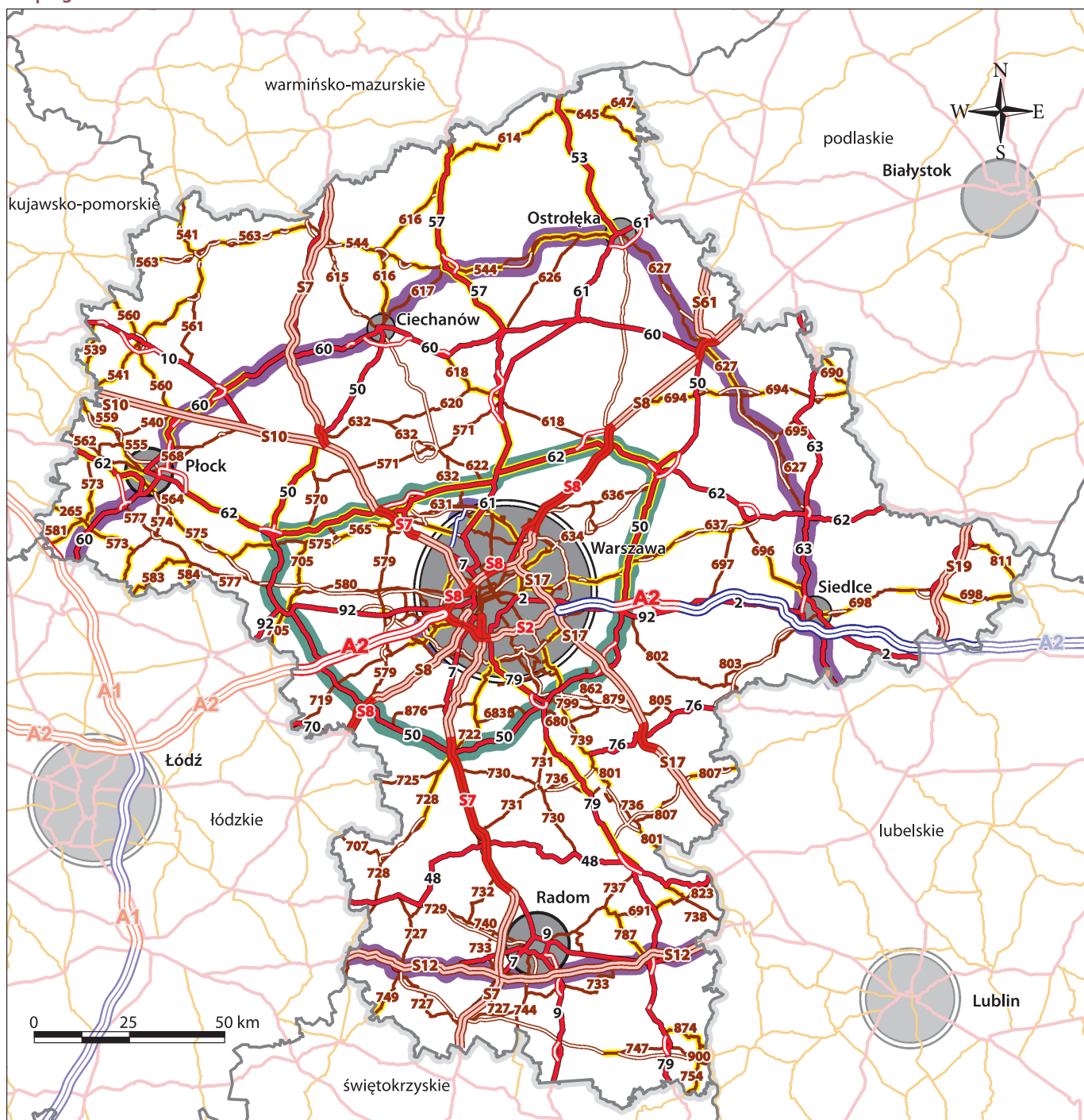
Plan ustala strategiczny układ budowy dróg w województwie mazowieckim tworzony przez **autostradę A2, sieć dróg ekspresowych** w tym:

- S2 węzeł Puławska – węzeł Lubelska;
- S7 Płońsk – granica województwa;
- S7 Płońsk – Warszawa;
- S7 Warszawa – obwodnica Grójca;
- S7 Radom (Jedlińsk) – granica województwa (Jędrzejów);
- S8 na odcinku Radziejowice – Warszawa (węzeł Paszków);
- S8 na odcinku Salomea – Wolica wraz z powiązaniem z drogą krajową nr 7;
- S8 na odcinku węzeł Powązkowska – węzeł Modlińska w Warszawie;
- S8 na odcinku Marki – Radzymin;
- S8 na odcinku Wyszaków – obwodnica Ostrowi Mazowieckiej; obwodnica Ostrowi Mazowieckiej – granica województwa;
- S10 na odcinku Płońsk – Bielsk – Gozdowo – Mochowo – gr. województwa;
- S12 na odcinku od granicy województwa łódzkiego do węzła Bronowice na obwodnicy Puław;
- S17 na odcinkach Marki – węzeł Zakręt – obwodnica Garwolina; obwodnica Garwolina – Kurów;
- S19 na odcinku granica województwa – Łosice – granica województwa;
- S61 na odcinku Ostrów Mazowiecka – granica województwa;
- Trasy Olszynki Grochowskiej na odcinku pozamiejskim jako przedłużenia drogi ekspresowej S17 z włączeniem do drogi ekspresowej S7 za Modlinem.

Plan zakłada ponadto budowę i przebudowę dróg krajowych, w szczególności:

- drogi krajowej nr 50 na odcinku Mińsk Mazowiecki – Łochów – Ostrówek;
- drogi krajowej nr 50 na odcinku Płońsk – Wyszogród z obejściem Rębowa;
- drogi krajowej nr 53 na odcinku granica województwa – Ostrołęka;
- drogi krajowej nr 57 na odcinku Maków Mazowiecki – Przasnysz – Chorzele – granica województwa;
- drogi krajowej nr 60 na odcinku Goślice – Raciąż z obwodnicami Bielska i Drobina;
- drogi krajowej nr 61 na odcinku Legionowo – Zegrze;
- drogi krajowej nr 62 na odcinku Serock – Modlin, stanowiącej obwodnicę Portu Lotniczego Warszawa-Modlin, wprowadzenie nowego przebiegu obwodnicy Portu Lotniczego Warszawa-Modlin

Mapa 5

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Wzmacnianie systemu
powiązań drogowych

MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE

ośrodki metropolitalne

ośrodki regionalne

ośrodki subregionalne

Wielka Pętla Mazowska

Duża Obwodnica Warszawy

Mała Obwodnica Warszawy

stan istniejący

rozbudowa
przebudowa

planowane

autostrady

stan istniejący

rozbudowa
przebudowa

planowane

drogi ekspresowe

stan istniejący

rozbudowa
przebudowa

planowane

drogi krajowe

stan istniejący

rozbudowa
przebudowa

planowane

drogi wojewódzkie

planowane

Legionowska Trasa Mostowa

drogi krajowe w sąsiednich województwach

drogi wojewódzkie w sąsiednich województwach

w ramach przebudowy drogi krajowej nr 62, podniesienie klasy drogi do standardu GP na odcinku Zakroczym – Płock;

- drogi krajowej nr 79 na odcinku Mniszew – Magnuszew, Ryczywół – Kozienice, Potycz – Pilica, Lipsko – Kostusin, Garbatka – Wilczowola.

Plan województwa ustala kształtowanie połączeń obwodnicowych województwa mazowieckiego poprzez „**Wielką Pętlę Mazowsza**”, „**Dużą Obwodnicę Warszawy**”, „**Małą Obwodnicę Warszawy**”, „**Ekspresową Obwodnicę Warszawy**”, „**Obwodnicę Miejską**”, „**Obwodnicę Śródmiejską**”.

Rozwój i budowa docelowego kształtu sieci dróg wojewódzkich odbywać się będzie na podstawie przygotowywanych okresowo przez zarządcę dróg wojewódzkich planów rozwoju sieci drogowej oraz planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich (mapa 5).

Sieć dróg wojewódzkich **w celu zintegrowania i usprawnienia układu wymaga uzupełnienia o nowe odcinki dróg w Obszarze Metropolitalnym Warszawy:**

- drogę nr 635 na odcinku autostrada A2 – Struga;
- „Paszkowiankę” jako kontynuację drogi nr 721 od Nadarzyn do węzła Janickiego w Warszawie z węzłem w Pruszkowie;
- drogę nr 721 Nadarzyn – Wiązowna na odcinku Sękocin – Wiązowna (z obwodnicą Lesznawoli);
- Legionowską Trasę Mostową, stanowiącą element Małej Obwodnicy Warszawy – Łomianki DK 7/S 7 – droga wojewódzka nr 630 – Suchocin/ Boża Wola – 631 – Wieliszew. Korytarz na północ od drogi wojewódzkiej nr 630 – dotychczas rezerwowany pod LTM, zostanie zabezpieczony przez lokalne samorządy pod budowę drogi powiatowej.

Usprawnienie sieci dróg wojewódzkich będzie obejmować budowę i przebudowę dróg wojewódzkich, w tym:

- nr 579 Kuzuń Polski – Leszno – Błonie – Grodzisk Mazowiecki – Radziejowice z zachodnią obwodnicą Grodziska Mazowieckiego i jej przedłużeniem do Radziejowic oraz wschodnią obwodnicą Błonia;
- nr 580-bis Warszawa – Leszno oraz obwodnicy Żelazowej Woli w ciągu drogi 580;
- nr 630 Jabłonna – Nowy Dwór Mazowiecki;
 - Jabłonna (od DK62) jako zachodnia obwodnica Jabłonn;
 - Jabłonna – Nowy Dwór Mazowiecki – dobudowa jezdni;
 - łącznik z nowym przebiegiem drogi nr 631;
- nr 631 Warszawa – Nieporęt – Wieliszew – droga krajowa nr 62 – dobudowa drugiej jezdni od granic Warszawy do Kanału Żerańskiego;
- nr 634 Warszawa – Wołomin – Duczki;
 - Warszawa – 631 (przedłużenie ul. Nowo-Ziemowita);
 - 631 – 635 – Wołomin – Duczki – (przebudowa – dobudowa drugiej jezdni).
- nr 637 Sulejów – Stanisławów – Węgrów: rozbudowa drogi wraz z budową obwodnicy m.in. Stanisławowa i Okuniewa jako obwodnicy Sulejówka;
- nr 718 Pruszków – Borzęcin: przebudowa dla poprawy bezpieczeństwa ruchu;
- nr 719 Pruszków – Grodzisk Mazowiecki:
 - dobudowa drugiej jezdni na odcinku Partyzantów – Bohaterów Warszawy;
 - dobudowa drugiej jezdni na odcinku Pruszków – Milanówek;
- nr 720 Błonie – Brwinów – Otrębusy – Nadarzyn – zachodnie ramię „Paszkowianki” do węzła A2;
- nr 724 Warszawa – Góra Kalwaria – budowa obwodnicy Konstancina-Jeziornej i Góry Kalwarii.

W relacjach między ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi województwa *Plan* zakłada wzmocnienie następujących połączeń:

- Siedlce – Ostrołęka z wykorzystaniem drogi wojewódzkiej nr 627 na odcinku Sokołów Podlaski – Ostrów Mazowiecka z obejściem Małkini Górnej i obejściem Ostrowi Mazowieckiej w dowiązaniu do projektowanej drogi ekspresowej S61;

- Siedlce – Radom (803) (DK 76) – na odcinku Siedlce – Garwolin – Wilga – Warka z mostem na Wiśle (DK 76) z dojazdami do dróg nr 79 i 801;
- Ostrołęka – Ciechanów z wykorzystaniem dróg wojewódzkich nr 544 i 617 – przez Krasnosielc – Przasnysz – Ciechanów.

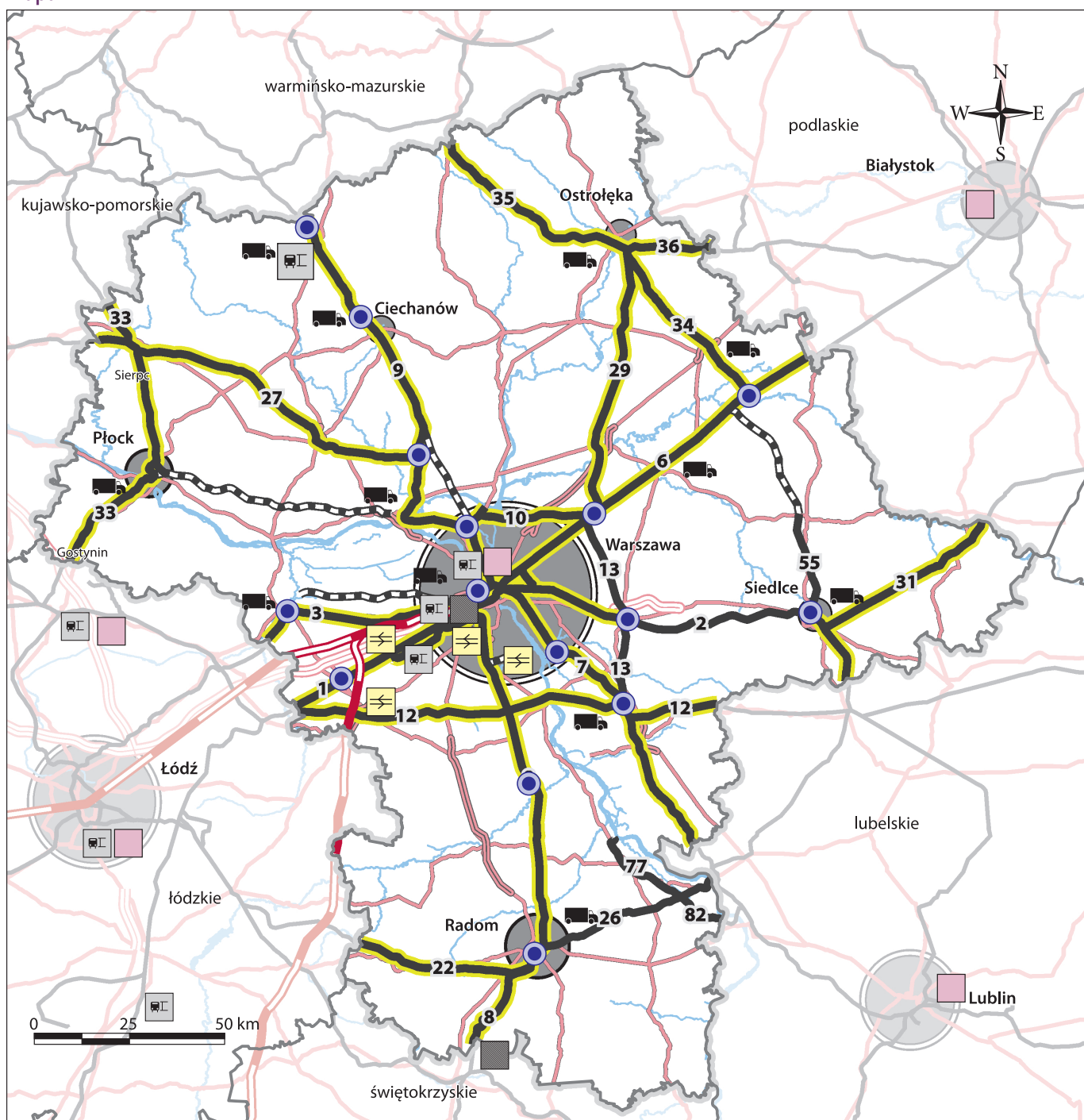
TRANSPORT SZYNOWY

W zakresie transportu kolejowego za optymalne dla województwa mazowieckiego uznaje się rozwiązania, które zapewnią szybkie i efektywne połączenia ośrodków regionalnych i subregionalnych ze stolicą regionu i stolicami regionów ościennych, przy założeniu, że w obszarze metropolitalnym kolej będzie pełniła rolę wiodącego środka publicznego transportu zbiorowego dla jak największego obszaru (mapa 6).

Plan ustala:

- **kształtowanie strategicznego układu kolejowego poprzez:**
 - budowę Kolei Dużych Prędkości (KDP): Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław;
 - prace studialne i projektowe oraz budowa linii Kolei Dużych Prędkości (KDP): Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk;
 - budowę linii kolejowej Modlin – Płock; prowadzenie analiz i studiów nad przedłużeniem tej linii do Włocławka;
 - przebudowę linii nr 8 Warszawa – Radom – Kielce – Kraków wraz z budową drugiego toru na odcinku Warka – Radom;
 - odtworzenie linii kolejowej na odcinku Sokołów Podlaski – Małkinia;
 - prace studialne i projektowe dla linii Radom – Ostrowiec Świętokrzyski jako uzupełnienia brakującego odcinka w korytarzu Warszawa – Rzeszów;
- **modernizację istniejącego układu kolejowego o państwowym znaczeniu w tym linii:**
 - nr 1 Warszawa – Łódź;
 - nr 2/E20 na odcinku Siedlce – Terespol;
 - nr 6/E75 na odcinku Zielonka – Białystok;
 - nr 7 na odcinku Warszawa – Lublin wraz z budową drugiego toru pomiędzy Otwockiem a Piławą;
 - nr 9/E65 Warszawa – Gdańsk;
 - nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom;
 - 27 Nasielsk – Sierpc – Toruń;
 - nr 31 Siedlce – Siemianówka.
- **modernizację istniejącego układu kolejowego dla poprawy sprawności i szybkości połączeń oraz bezpieczeństwa ruchu w tym linii:**
 - nr 29 Tłuszcz – Ostrołęka;
 - nr 33 Kutno – Brodnica;
 - nr 34 Ostrołęka – Małkinia;
 - nr 35 Ostrołęka – Szczytno;
 - nr 36 Ostrołęka – Łapy;
 - nr 55 Siedlce – Sokołów Podlaski;
 - nr 26 Radom – Łuków.
- **modernizację linii kolejowych w Obszarze Metropolitalnym Warszawy na kierunkach:**
 - Warszawa Wileńska/Warszawa Rembertów – Tłuszcz/Sadowne z budową dodatkowej pary torów i przystanków osobowych na odcinku Warszawa Rembertów – Wołomin Słoneczna;
 - Warszawa – Skierniewice, z oddzieleniem ruchu podmiejskiego od ruchu dalekobieżnego pomiędzy Grodziskiem Mazowieckim a Skierniewicami i z dobudowaniem drugiej pary torów dla ruchu podmiejskiego;
 - Legionowo – Tłuszcz;
 - Warszawa – Piława – z budową nowych torów dla zwiększenia ruchu aglomeracyjnego;

Mapa 6

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Rozwój transportu kolejowego

MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE

ośrodki metropolitalne

ośrodki regionalne

ośrodki subregionalne

stacje rozrządowe

stacje manewrowe

terminale kolejowe

planowane centra logistyczne

zintegrowane węzły przesiadkowe

zagęszczenie obiektów
magazynowych

stan
istniejący

rewitalizacja
modernizacja

planowane
postulowane

linie kolejowe normalnotorowe

koleje dużych prędkości

linie kolejowe w sąsiednich województwach

autostrady

drogi ekspresowe

drogi krajowe

drogi krajowe w sąsiednich województwach

wody (większe rzeki i jeziora)

- Warszawa – Siedlce – z przebudową odcinka Warszawa Rembertów – Sulejówkę Miłosną oraz dobudową drugiej pary torów na tym odcinku;
- Warszawa Czyste – Działdowo – z dobudową dodatkowego toru do obsługi portu lotniczego w Modlinie;
- Warszawa – Łowicz – ze względu na obciążenie trasy ruchem dalekobieżnym wybudowanie dodatkowej pary torów dla ruchu podmiejskiego do Sochaczewa;
- WKD – linii nr 47 Warszawa – Grodzisk Mazowiecki i nr 48 Podkowa Leśna – Milanówek, z budową drugiego toru do Grodziska Mazowieckiego;
- przebudowa istniejącej bocznicy kolejowej Nowa Iwiczna – Konstancin-Jeziorna i włączenie do systemu aglomeracji warszawskiej;
- utworzenie nowych połączeń szynowych w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, poprzez:
 - połączenie stacji Modlin z Mazowieckim Portem Lotniczym Warszawa-Modlin – z wykorzystaniem istniejącej bocznicy kolejowej;
 - rozbudowę sieci tramwajowej w Warszawie;
 - prace studialne i projektowe nad określeniem szczegółowego przebiegu nowej linii tramwajowej do Żąbek;
 - ukończenie budowy II linii metra w Warszawie;
 - rozpoczęcie prac nad realizacją III linii metra w Warszawie.

W *Planie* postuluje się:

- prace studialne i projektowe nad szczegółowym przebiegiem lekkiej kolei lokalnej w kierunku Starych Babic, Kampinosu, Żelazowej Woli i Sochaczewa wzdłuż nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 580;
- prace studialne i projektowe nad szczegółowym przebiegiem sieci tramwajowej w kierunku Marek, Piaseczna, Konstancina-Jeziornej i Łomianek;
- prace studialne i projektowe nad uruchomieniem komunikacji na linii Mszczonów – Tarczyn – Nowy Przámów – Czachówek.

Ponadto *Plan* ustala budowę bezkolizyjnych skrzyżowań na modernizowanych liniach kolejowych z drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi, przejść dla pieszych i ścieżek rowerowych wzdłuż linii kolejowych oraz parkingów w systemie *Park&Ride*. W zakresie linii wąskotorowych *Plan* postuluje ich rewitalizację i przywrócenie ruchu pasażerskiego i towarowego.

TRANSPORT LOTNICZY

Sieć lotnisk obsługujących regularny ruch pasażerski, składająca się z Lotniska Chopina w Warszawie oraz lotniska komplementarnego – Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin, będzie wymagać podjęcia dalszych działań inwestycyjnych w celu poprawy oferty przewozowej i rozwoju działalności pozalotniczej portów. Skala inwestycji będzie uzależniona od popytu na usługi lotnicze.

Podstawową sprawą pozostaje budowa centralnego lotniska dla Polski. Z punktu widzenia rozwoju województwa mazowieckiego lokalizacja tego portu powinna uwzględniać układ transportowy, określony przez lokalizację autostrady A1 i A2, Centralnej Magistrali Kolejowej (CMK) oraz przez planowany przebieg Kolei Dużych Prędkości. Uwzględnienie tych przesłanek uzasadnia wskazanie lokalizacji dla centralnego lotniska na obszarze położonym między Warszawą a Łodzią.

Równocześnie *Plan* zakłada rozwijanie mniejszych lotnisk dla lotnictwa ogólnego, wykorzystywanych do celów sportowych, szkoleniowych oraz biznesowych. Konieczna jest również rozbudowa sieci lądowisk przyszpitalnych na terenie województwa.

W zakresie transportu lotniczego w *Planie* ustalono:

- utrzymanie i rozwój komplementarnego układu lotnisk w obszarze metropolitalnym Warszawy: Lotnisko Chopina w Warszawie i Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa-Modlin;

- rozwój regionalnych lotnisk cywilnych w regionie – regionalny port lotniczy Radom-Sadków;
- sieć lotnisk sportowych w: Płocku, Przasnyszu, Radomiu-Piastowie, Warszawie-Babicach.

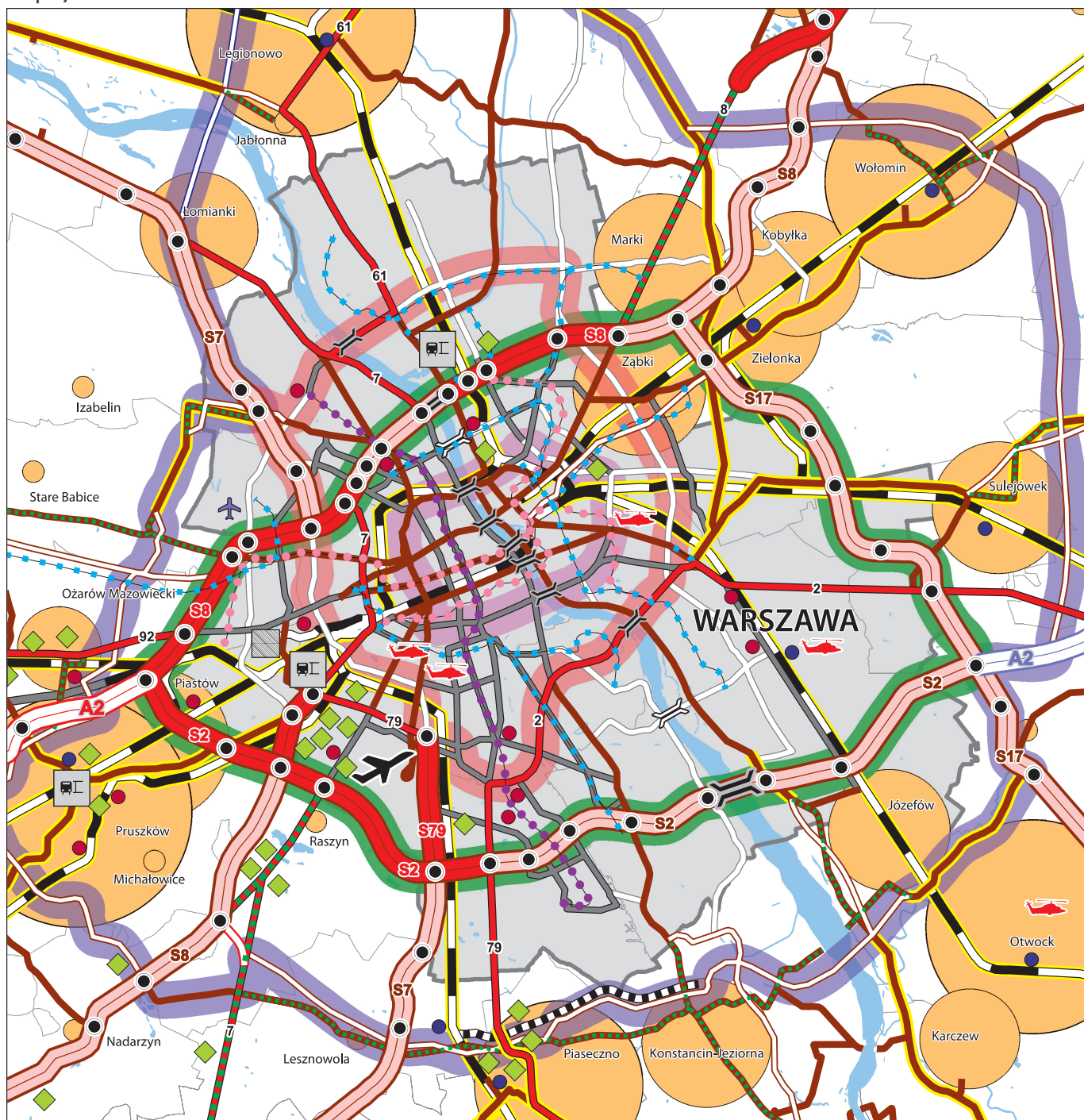
W *Planie* ustalono ponadto:

- usprawnienie połączeń lotnisk z otoczeniem za pomocą transportu zbiorowego (głównie szynowego) – lotniska w Modlinie i w Radomiu;
- wzmacnianie roli portów lotniczych jako wielofunkcyjnych czynników rozwoju lokalnego i regionalnego;
- wzmacnianie roli Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin przez: realizację terminala cargo, rozwijanie połączeń drogowo-kolejowych z Warszawą i siecią dróg ekspresowych oraz z modernizowanymi liniami kolejowymi, rozwój usług, stworzenie parku przemysłowo-usługowego, międzynarodową promocję portu, a także budowę drugiego pasa startowego i rozbudowę terminala pasażerskiego;
- kontynuowanie działań mających na celu uruchamianie kolejnych lotnisk uzupełniających;
- poprawianie dostępności portów lotniczych z wykorzystaniem przyjaznych środowisku rozwiązań transportowych;
- rezerwowanie terenów lotnisk powojkowych dla celów lotnictwa ogólnego;
- ograniczenie uciążliwości funkcjonowania portów lotniczych dla ludzi mieszkających w otoczeniu lotnisk przez wdrażanie innowacyjnych rozwiązań redukujących hałas lotniczy oraz ograniczanie zabudowy;
- utrzymywanie terenów lotnisk lotnictwa cywilnego wraz z rezerwami terenu dla przyszłej zabudowy.

ROZWÓJ WARSZAWSKIEGO WĘZŁA TRANSPORTOWEGO

Biorąc pod uwagę przekształcenia, jakie zachodzą w Warszawie, w *Planie* ustalono (mapa 7):

- rozwój układu drogowego o kształcie promienisto-obwodowym, który będzie stwarzał możliwość ograniczenia dostępu ruchu samochodowego do centrum miasta i sprawne rozrządzanie ruchu źródłowo-docelowego i tranzytowego z wykorzystaniem tras obwodowych;
- realizację „Ekspresowej Obwodnicy Warszawy”, „Miejskiej Obwodnicy Warszawy” (w tym Trasa N-S i Trasa Olszynki Grochowskiej) i „Obwodnicy Śródmiejskiej”;
- rozwój tras mostowych przez Wisłę (mostu w ciągu Południowej Obwodnicy Warszawy – drogi S2, Mostu na Zaporze, Trasy Mostu Krasińskiego) oraz tras wewnątrzmięjskich (Trasa Świętokrzyska, al. Tysiąclecia, ul. Nowokabacka, ul. Nowo-Ziemowita, ul. Nowolazurowa, ul. Czeraniakowska-bis, ul. Nowo-Zabraniecka), a także przebudowy i modernizacje istniejących ciągów drogowych w granicach miasta;
- modernizację i rozwój transportu zbiorowego na bazie transportu szynowego (promienisto-średnicowy układ kolejowy, modernizacja i rozwój systemu tramwajowego, rozwój metra) z nadal ważną rolą komunikacji autobusowej (w korytarzach słabiej obsługiwanych transportem szynowym i na liniach dowozowych do stacji i przystanków transportu szynowego);
- zapewnienie wymiany ruchu (przesiadek) między podsystemami transportu (indywidualny – zbiorowy, zbiorowy – zbiorowy) w węzłach przesiadkowych; oznacza to rozwój idei zintegrowanych węzłów przesiadkowych (w zakresie podróży dojazdowych do Warszawy i wewnątrz Warszawy) wraz z rozwojem systemów typu *Park & Ride* (P+R), *Bike & Ride* (B+R);
- rozszerzenie obszaru Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem oraz wdrożenie systemu zarządzania transportem publicznym;
- strefowanie obsługi komunikacyjnej miasta z uzależnionym od strefy podziałem zadań przewozowych, przy założeniu ograniczenia ruchu samochodowego (także towarowego) i jednoczesnym priorytecie dla transportu zbiorowego w obszarze centralnym;
- usprawnienie obsługi transportowej Lotniska Chopina w Warszawie;
- rozwój systemu transportu rowerowego (ścieżki, pasy i parkingi rowerowe) także z powiązaniem w kierunku regionu.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

System transportowy w Warszawie

**MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE**

Obwodnica Śródmiejska
Warszawy

Obwodnica Miejska
Warszawy

Ekspresowa Obwodnica
Warszawy

Mała Obwodnica
Warszawy

centra magazynowe

węzły drogowe

cywilne porty lotnicze

stacje rozrządowe

terminale kolejowe

lotniska inne

lądowiska

wody (większe rzeki i jeziora)

ośrodki miejskie i wiejskie

stan
istniejący

A2

S17

79

rozbudowa
przebudowa

A2

S17

79

planowane
postulowane

A2

S17

79

autostrady

drogi ekspresowe

drogi krajowe

drogi wojewódzkie

Legionowska Trasa Mostowa

pozostałe drogi

postulowana zmiana rangi
drogi krajowej

postulowana zmiana rangi
drogi wojewódzkiej

linie kolejowe normalnotorowe

linie kolejowe dużych prędkości

metro

tramwaj

mosty

parkingi „Parkuj i Jedź”

TRANSPORT TOWARÓW I LOGISTYKA

W *Planie* zaadaptowano ustalenia dokumentu *Biała Księga. Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu*, zakładając przeniesienie większości średnio i długodystansowego transportu towarów z dróg na linie kolejowe oraz rozwój koncepcji regionalnego centrum logistycznego, niezależnego od operatorów logistycznych i kolejowych.

W *Planie* ustalono:

- budowę terminala cargo przy lotnisku w Modlinie wraz z powiązaniem z linią kolejową E65 i trasą ekspresową S7;
- rozwój infrastruktury logistycznej północno-wschodniej i wschodniej części województwa;
- rozwój **transportu intermodalnego** przez:
 - tworzenie warunków infrastrukturalnych – modernizację dróg i linii kolejowych przy uwzględnieniu ich perspektywicznego wykorzystania w logistyce (tory odstawcze, manewrowe, place składowe, separacja ruchu towarowego od pasażerskiego), tworzenie nowoczesnych systemów sterowania ruchem, wsparcia łańcuchów logistycznych;
 - tworzenie warunków organizacyjnych – aktywne włączanie się samorządów wszystkich poziomów w kreowanie rozwiązań korzystnych dla rozwoju konkurencyjnego i zasobooszczędnego transportu towarów.

W *Planie* postuluje się:

- rozwój sieci **terminali kontenerowych, centrów logistycznych i magazynowych** w następujących układach funkcjonalnych:
 - związanych z warszawskim węzłem transportowym, z uwzględnieniem pasma zachodniego i integracji przestrzennej Warszawy i Łodzi;
 - regionalnych, integrujących systemy: drogowy, kolejowy i lotniczy (Warszawa, Radom, Modlin);
 - regionalnych, drogowo-kolejowych (Siedlce, Ciechanów, Ostrołęka, Płock, Sochaczew, Mława, Ostrów Mazowiecka, Piława, Łochów);
 - obsługujących najważniejsze kierunki transportowe na osiach wschód-zachód (E20, CE20) oraz północ południe (E65, E75).

INTEGRACJA SYSTEMÓW TRANSPORTOWYCH

W *Planie* przyjęto zasadę integracji transportu publicznego w wymiarze przestrzennym, rozkładowym i taryfowym. Sieć połączeń powinna być kształtowana w sposób zintegrowany na poszczególnych poziomach zasięgu (dalekobieżny, podmiejski/aglomeracyjny, lokalny), a także w skali przestrzennej przez kontynuację połączeń w otoczeniu. Integracja rozkładowa powinna przyjąć postać zintegrowanego cyklicznego rozkładu jazdy, tworzonego na podstawie założonej częstotliwości obsługi poszczególnych relacji w sieci węzłów.

8.4. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Głównym celem rozwoju infrastruktury energetycznej na terenie województwa mazowieckiego jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu (a także kraju – ze względu na zlokalizowane w regionie kluczowe elementy krajowych i międzynarodowych systemów energetycznych). W celu zapewnienia niezawodności dostaw energii i paliw niezbędna jest dywersyfikacja źródeł oraz kierunków zasilania systemów przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, gazu ziemnego i paliw płynnych, kształtowanie pierścieniowych układów sieci energetycznych o powiązaniach międzyregionalnych i międzynarodowych, rozproszenie źródeł energii, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw. Kierunki rozwoju energetyki są związane także z realizacją pakietu klimatycznego UE, zakładającego ograniczenie

emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej.

W zakresie **zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego** województwa mazowieckiego przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska *Plan* ustala:

- rozbudowę i modernizację systemów przesyłu oraz dystrybucji energii i paliw, przede wszystkim na potrzeby dywersyfikacji źródeł i kierunków dostaw oraz poprawy efektywności funkcjonowania tych systemów.

W zakresie **rozwaju i dywersyfikacji źródeł energii i paliw** *Plan* ustala:

- rozbudowę elektrowni systemowych Kozienice i Ostrołęka oraz proekologiczną modernizację bloków istniejących, w tym związaną z wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii;
- rozbudowę i modernizację istniejących elektrociepłowni i ciepłowni (w tym przede wszystkim elektrociepłowni warszawskich: Żerań i Siekierki) z przystosowaniem do wykorzystywania paliw niskoemisyjnych, głównie gazu ziemnego i odnawialnych źródeł energii;
- rozbudowę i modernizację istniejących oraz budowę nowych rozproszonych źródeł energii, w tym przede wszystkim wykorzystujących zasoby energii odnawialnej;
- wykonywanie odwiertów poszukiwawczych ropy naftowej i gazu ziemnego (w tym łupkowego) oraz budowę niezbędnej infrastruktury eksploatacyjnej i przesyłowej.

W celu ukształtowania pierścieniowej struktury elektroenergetycznych sieci przesyłowych najwyższych napięć – pozwalającej na zwiększenie niezawodności zaopatrzenia regionu w energię elektryczną przez zdywersyfikowanie kierunków jej dostaw oraz istotne zwiększenie zdolności transformacji mocy z sieci przesyłowej najwyższych napięć 400 kV i 220 kV do sieci dystrybucyjnych wysokiego napięcia 110 kV – *Plan* ustala rozbudowę i modernizację systemu przesyłowego, w tym:

- realizację określonych w KPZK 2030 inwestycji o znaczeniu krajowym, związanych z tworzeniem transgranicznego połączenia Polska – Litwa, w wyniku którego elektroenergetyczny system przesyłowy Polski, w tym województwa mazowieckiego, zostanie zintegrowany z systemami przesyłowymi państw bałtyckich:
 - budowę linii 400 kV o relacjach: Kozienice – Siedlce Ujrzanów, Ostrołęka – Stanisławów (z częściowym wykorzystaniem tras istniejących linii 220 kV), Miłosna – Siedlce Ujrzanów oraz Ostrołęka – Łomża, Płock – Olsztyn Mątki,
 - budowę stacji elektroenergetycznych: 400/220/110 kV Ostrołęka (przez rozbudowę istniejącej stacji 220/110 kV), 400/220/110 kV Ołtarzew, 400/110 kV Siedlce Ujrzanów, 400/110 kV Stanisławów,
 - rozbudowę stacji istniejących: 400/110 kV Płock, 400/220/110 kV Kozienice;
- ukształtowanie nowych międzyregionalnych powiązań w systemie przesyłowym, w tym budowę ustalonych w KPZK 2030 linii 400 kV o relacjach: Ostrołęka – Ełk, Ostrołęka – Olsztyn Mątki (z częściowym wykorzystaniem tras istniejących linii 220 kV) oraz Siedlce Ujrzanów – Lublin Wschód, Siedlce Ujrzanów – linia: Narew-Stanisławów, Kozienice – Puławy jako wpięcie w istniejącą linię Kozienice – Ostrowiec Świętokrzyski (większość ww. tras w trakcie analiz lokalizacyjnych);
- rozbudowę, przebudowę i modernizację elementów systemu przesyłowego o znaczeniu regionalnym, w tym realizację inwestycji ustalonych w KPZK 2030:
 - budowę linii 400 kV Kozienice – Ołtarzew,
 - budowę linii 220 kV o relacjach: EC Siekierki – Piaseczno, Miłosna – EC Siekierki, EC Siekierki – Warszawa Towarowa (trasa w trakcie analiz lokalizacyjnych),
 - Warszawa Towarowa (trasa w trakcie analiz lokalizacyjnych),
 - budowę stacji 400/110 kV Wyszaków,
 - budowę stacji 220/110 kV EC Siekierki i Warszawa Praga (przez rozbudowę istniejących stacji 110/SN),

- rozbudowę i modernizację stacji: 400/110 kV Mościska i 220/110 kV Mory oraz dodatkowych inwestycji niezbędnych dla bezpieczeństwa energetycznego obszaru metropolitalnego Warszawy,
- budowę linii 220 kV o relacjach: Miłosna – Warszawa Praga i Miłosna – Warszawa Żerań jako wpięcie w istniejącą linię Miłosna – Mory,
- budowę stacji 220/110 kV Warszawa Żerań (przez rozbudowę istniejącej stacji 110/SN).

W celu poprawy regionalnego i lokalnego **bezpieczeństwa elektroenergetycznego na poziomie dystrybucyjnym** *Plan* ustala (mapa 8):

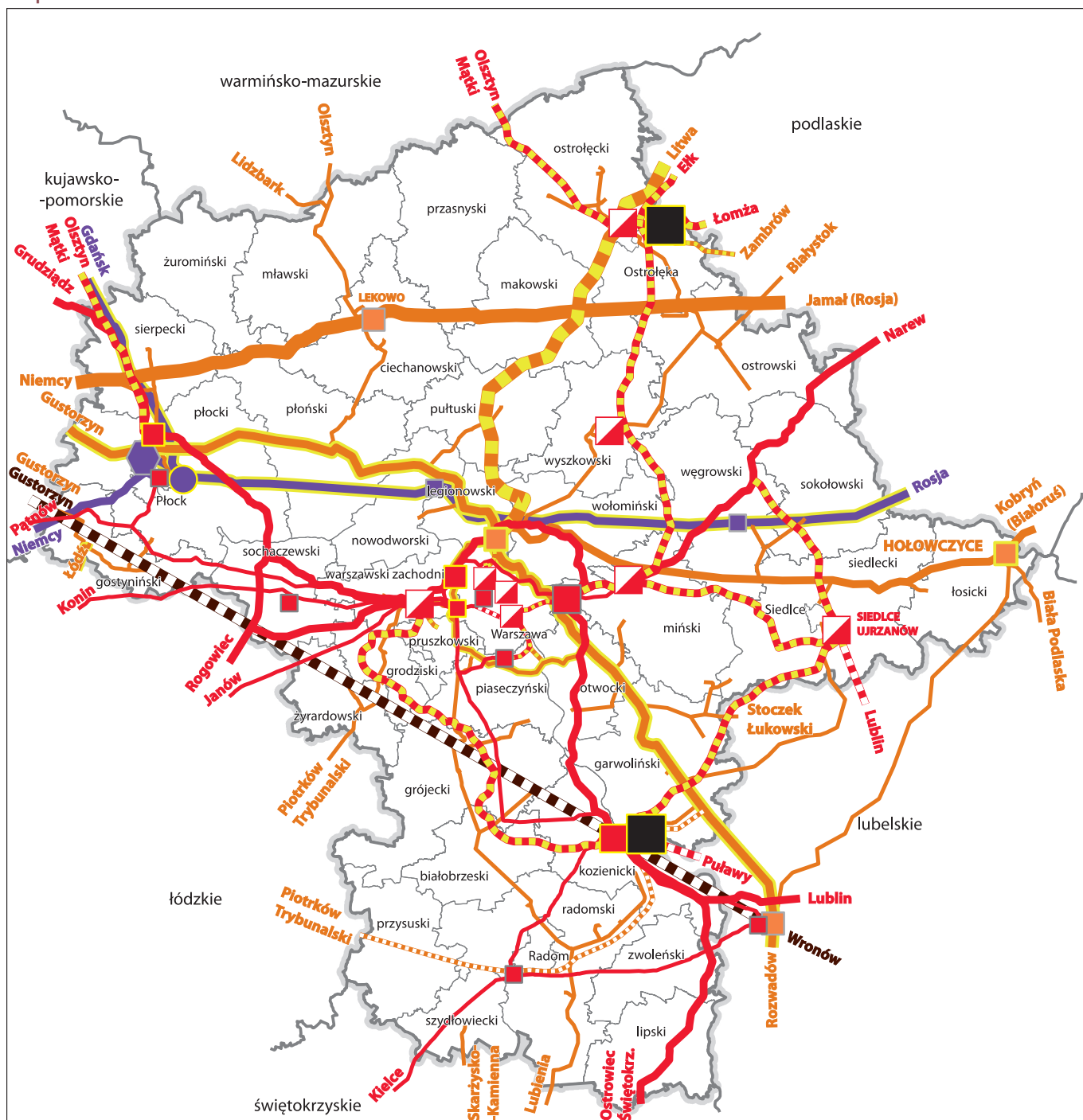
- rozbudowę i modernizację sieci wysokiego napięcia 110 kV w tym linii realizujących powiązania z sąsiednimi województwami;
- budowę i modernizację sieci dystrybucyjnych średnich i niskich napięć związaną z przyłączaniem nowych odbiorców, poprawą parametrów dostarczanej energii, zmniejszeniem strat sieciowych (największe potrzeby modernizacji sieci lokalnych występują na terenach wiejskich, szczególnie we wschodnich i północno-wschodnich obszarach województwa) oraz z przyłączaniem rozproszonych źródeł energii opartych o wykorzystanie źródeł odnawialnych

W zakresie systemu gazowniczego wysokiego ciśnienia *Plan* ustala jego rozbudowę i modernizację, w tym:

- realizację ustalonych w KPZK 2030 inwestycji w przesyłowym systemie magistralnym o znaczeniu krajowym, umożliwiających dywersyfikację kierunków dostaw gazu:
 - rozbudowę gazociągu Rembelszczyzna – Gustorzyn (woj. kujawsko-pomorskie) poprzez budowę trzeciego rurociągu DN 700 (równoległego do istniejących dwóch rurociągów tej relacji), który umożliwi zwiększenie zdolności przesyłowych systemu z kierunku północnego, w tym z gazo portu w Świnoujściu;
 - rozbudowę gazociągu Wronów (woj. lubelskie) – Rembelszczyzna poprzez budowę drugiego rurociągu DN 700/1000 (częściowo równoległego do istniejącego);
 - rozbudowę i modernizację tłoczni gazu Rembelszczyzna;
 - budowę międzysystemowego gazociągu DN 700 Polska – Litwa;
 - budowę gazociągu gazu łupkowego Wronów – Gustorzyn (decyzja lokalizacyjna uzależniona od analiz ekonomicznych).
- rozbudowę i modernizację elementów systemu przesyłowego i dystrybucyjnego o znaczeniu regionalnym i międzyregionalnym, w tym:
 - rozbudowę gazociągów w „pierścieniu” gazowym wokół Warszawy poprzez budowę nowych rurociągów DN 700 (częściowo równoległych do istniejących);
 - budowę gazociągów do elektrociepłowni w Warszawie (DN 500) i Pruszkowie (DN 300) oraz Ostrołęce (gazociąg DN 500 z Zambrowa);
 - budowę gazociągu DN 500 do Radomia – odgałęzienie od magistrali Wronów – Rembelszczyzna (zlokalizowanego częściowo równoległe do istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia – trasa w trakcie analiz lokalizacyjnych); w perspektywie możliwość jego przedłużenia do Piotrkowa Trybunalskiego;
 - rozbudowę gazociągu Leśniewice (gmina Gostynin) – Łódź poprzez budowę drugiego rurociągu DN 700 (częściowo równoległego do istniejącego);
 - rozbudowę i modernizację tłoczni gazu w Hołowczycach oraz węzłów systemowych, w szczególności węzła Rembelszczyzna.

W zakresie rozwoju **systemu paliw płynnych** *Plan* postuluje:

- zwiększenie przepustowości istniejących ropociągów poprzez budowę rurociągów równoległych do istniejących;
- rozbudowę bazy surowcowej Miszewko Strzałkowski;
- realizację inwestycji związanych z dywersyfikacją źródeł i kierunków dostaw ropy naftowej, w tym budowę ustalonego w KPZK 2030 systemu przesyłowego z rejonu Morza Kaspijskiego: Odessa – Brody – Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska;

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Rozwój systemów energetycznych

istniejące (adaptacja)	istniejące do rozbudowy	planowane	
System elektroenergetyczny najwyższych napięć			
			elektrownie systemowe
			linie 400 kV / linie 400 kV – przebieg orientacyjny
			linie 220 kV / linie 220 kV – przebieg orientacyjny
			stacje 400/220/110 kV
			stacje 400/110 kV
			stacje 220/110 kV
System gazowniczy wysokiego ciśnienia			
			gazociągi międzynarodowe
			gazociągi krajowe magistralne
			pozostałe gazociągi / pozostałe gazociągi – przebieg orientacyjny
			tłocznie gazu
			gazociąg przesyłowy gazu łupkowego – przebieg orientacyjny
System paliw płynnych			
			ropociągi
			pompownie ropy
			baza surowcowa
			rafineria

MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE

- rozbudowę systemu przesyłu produktów naftowych z rafinerii płockiej, w tym realizację rurociągów paliwowych równoległych do istniejących ropociągów (poprzez budowę nowych przewodów lub zmianę funkcji obecnych).

Celem rozwoju **infrastruktury telekomunikacyjnej** jest zwiększenie zasięgu obsługi oraz przepustowości sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego dostępu do Internetu na obszarze całego województwa, wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych w gospodarce i pobudzenie innowacyjności. *Plan* ustala znaczący rozwój i modernizację infrastruktury telekomunikacyjnej w regionie, w szczególności na terenach wiejskich.

Celem głównym w zakresie **infrastruktury wodno-kanalizacyjnej** jest zapewnienie adekwatnego do potrzeb zaopatrzenia w wodę o odpowiedniej jakości bez zakłócania naturalnej równowagi w środowisku. *Plan* ustala porządkowanie gospodarki ściekowej na podstawie *Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych* (AKPOŚK 2010)¹ obejmującego 158² aglomeracji ściekowych, które zostały ujęte w załącznikach tego *Programu*. Zgodnie z nimi 122 aglomeracje to aglomeracje priorytetowe które muszą spełniać wymogi Traktatu Akcesyjnego, 36 to aglomeracje nie stanowiące priorytetu dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego oraz 16 to pozostałe aglomeracje.

Plan ustala następujące działania w zakresie rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków:

- rozbudowa ujęć kanalizacji, sieci wodnej w metropolii warszawskiej;
- wspieranie budowy i rozbudowy systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w małych miastach i na obszarach wiejskich – stosowanie zasady „skojarzonego działania” w stosunku do zadań dotyczących wodociągownictwa i kanalizacji;
- dostosowanie do standardów europejskich procesu odprowadzania i oczyszczania ścieków dla aglomeracji mieszczących się w przedziałach od 2 tys. do 15 tys. RLM, od 15 tys. do 100 tys. RLM oraz powyżej 100 tys. RLM;
- porządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji warszawskiej oraz sukcesywna likwidacja zrzutu ścieków nieoczyszczonych z Warszawy, w tym:
 - budowa stacji termicznej utylizacji osadów ściekowych (STUOŚ) dla oczyszczalni „Czajka”;
 - realizacja przedsięwzięcia związanego z gospodarką osadową na oczyszczalni Południe.

8.5. Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego

Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego odnosi się do najważniejszych zidentyfikowanych zagrożeń występujących na terenie województwa mazowieckiego i polega przede wszystkim na określeniu kierunków działań i zadań minimalizujących te zagrożenia, a w przypadku ich wystąpienia – ograniczania skutków. Celem tej polityki jest zwiększenie odporności kluczowych układów struktury przestrzennej województwa mazowieckiego związanych z ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi, zabezpieczenie przed działaniami szkodliwymi, a także wspieranie działań obronnych państwa.

Z powyższego punktu widzenia najważniejszym zadaniem jest minimalizacja ryzyka wystąpienia powodzi oraz przeciwdziałanie ewentualnym jej skutkom.

¹ AKPOŚK 2010 – Trzecia Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r.

² Aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych (art. 43, ust. 2 ustawy Prawo wodne)

Ustala się kierunki działań zmierzające do ograniczenia potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska i dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, jak:

- uwzględnianie obszarów zagrożenia powodzią w: studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- wprowadzanie zakazów i ograniczeń w użytkowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczonych w *Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej*;
- uwzględnienie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym, sporządzanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej;
- realizacja inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej ujętych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*;
- wdrażanie rozwiązań przyjaznych środowisku, polegających na zwiększeniu skuteczności zarządzania falą powodziową przez;
- dostosowywanie zagospodarowania terenów nadrzecznych do poziomu zagrożenia powodziowego, w tym przeciwdziałanie intensyfikacji zagospodarowania nadbrzeży Wisły, w szczególności na odcinku warszawskim;
- poprawa stanu infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym rozbudowa oraz modernizacja wałów przeciwpowodziowych na rzekach województwa mazowieckiego;
- wzmacnianie instytucjonalnego systemu zarządzania kryzysowego, ostrzegania i prognozowania zagrożenia oraz likwidacji skutków powodzi;
- szeroka edukacja prowadząca do zwiększania świadomości społeczności lokalnych o zagrożeniach powodziowych, uwarunkowaniach bezpieczeństwa powodziowego i zachowaniu w okresie zagrożenia;
- zapewnienie alternatywnych dróg dojazdu i zaopatrzenia energetycznego dla obszarów zagrożonych powodzią przez odpowiednie dostosowanie istniejącej infrastruktury;
- budowa i modernizacja miejskiej kanalizacji deszczowej.

W zakresie zapobiegania zdarzeniom mogącym powodować poważne awarie oraz ograniczania ich skutków dla ludzi i środowiska w *Planie* ustalono:

- uwzględnienie obszarów, na których występuje koncentracja obiektów i instalacji oraz niebezpiecznych surowców i produktów, stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii, w szczególności w Płocku i Obszarze Metropolitalnym Warszawy;
- konieczność likwidacji przewozu produktów petrochemicznych przez śródmieście Płocka;
- sukcesywne przenoszenie zakładów stwarzających zagrożenie poważną awarią z terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
- lokalizowanie zakładów, które mogą stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii, w bezpiecznej odległości od siebie oraz od osiedli mieszkaniowych, obiektów użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego;
- zakaz lokalizacji zakładów dużego i zwiększonego ryzyka na terenach zalewowych rzek;
- wyznaczanie miejsc parkowania pojazdów przewożących materiały niebezpieczne przy drogach ekspresowych, szybkiego ruchu i autostradach oraz przy głównych drogach wjazdowych do miast oraz wyznaczenie tras przejazdu tych pojazdów.

W zakresie przeciwdziałania promieniowaniu elektromagnetycznemu i jonizującemu w *Planie* ustalono:

- modernizację napowietrznych linii energetycznych, w tym ich przebudowę na linie kablowe;
- ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania od napowietrznych linii energetycznych, uwzględniając dopuszczalne poziomy pól elektrycznych i magnetycznych;
- prowadzenie monitoringu radiacyjnego i inwestycji zabezpieczających przed promieniowaniem radiacyjnym Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych w Różanie (powiat makowski) oraz obiektów jądrowych zlokalizowanych w ośrodku jądrowym w Świerku (powiat otwocki).

W zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa i obronności w *Planie* ustalono:

- bezkolizyjne funkcjonowanie terenów zamkniętych, w tym obszarów wojskowych przez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref ochronnych wokół tych terenów oraz ustalenie ograniczeń w zagospodarowaniu obszarów stref, w tym zakazu zabudowy;
- modernizację infrastruktury transportowej i technicznej wynikającej z członkostwa Polski w NATO;
- dostosowywanie dróg krajowych i linii kolejowych o znaczeniu państwowym, uznanych za obronne, do wymaganych parametrów geometrycznych oraz obciążeń dróg i mostów;
- zwiększanie przepustowości dróg i głównych węzłów transportowych oraz przepraw przez Wisłę ze szczególną rekomendacją węzła warszawskiego i Płocka;
- zachowywanie stref ograniczonej wysokości zgodnie z PN-89/L-49001 w odniesieniu do lotnisk oraz ich otoczenia.

Polityka bezpieczeństwa musi polegać na integracji działań wszystkich podmiotów ratownictwa cywilnego i tworzeniu struktur zapewniających sprawne działanie sieci zintegrowanego ratownictwa i zarządzania kryzysowego.

8.6. Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich

Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich ma na celu przede wszystkim zrównoważone kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jak również wspieranie rozwoju działalności gospodarczej oraz wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych obszarów wiejskich. Jest polityką wykorzystującą działania i zadania innych polityk *Planu*.

W zakresie zrównoważonego kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się:

- wzmocnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej:
 - sadownictwa i warzywnictwa, zwłaszcza w regionie grójecko-sochaczewskim i subregionie radomskim,
 - mleczarstwa, zwłaszcza w północno-wschodniej części województwa,
 - produkcji mięsa, zwłaszcza w rejonach: płockim, mławsko-żuromińskim i siedleckim;
- ochronę przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (predestynowanych do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu w województwie mazowieckim ze szczególnym uwzględnieniem: Równiny Łowicko-Błońskiej, wysoczyzn: Ciechanowskiej, Płońskiej i Siedleckiej, rejonu Grójca oraz obszarów nadwiślańskich (w powiatach: garwolińskim, kozienickim i lipskim) przez oddziaływanie na gospodarkę przestrzenną za pomocą narzędzi indykatywnych oraz prawnych;
- przeciwdziałanie fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze;
- zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności;
- upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego;
- działania na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. przez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej.

W zakresie wykorzystania potencjału kulturowego ustala się główny zakres działań, który będzie polegał na:

- objęciu ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej, w tym układów ruralistycznych;
- rewitalizacji wsi przez inwestycje związane z ochroną architektury zabytkowej i charakterystycznej dla poszczególnych regionów;
- utrzymywaniu unikalnych tradycji wiejskich występujących w regionach etnograficznych, w tym wspieraniu imprez folklorystycznych, twórców ludowych oraz producentów tradycyjnych wyrobów;
- wykorzystaniu wartości kulturowych wsi do rozwoju turystyki, w tym agroturystyki;
- promowaniu regionalnych produktów turystycznych.

W zakresie poprawy warunków i jakości życia ustala się główne działania polegające na:

- poprawie dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich;
- poprawie pewności zasilania w energię elektryczną obszarów wiejskich;
- usprawnianiu usług publicznych podstawowego i średniego rzędu w zakresie edukacji, zdrowia i administracji;
- budowie i rozbudowie systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej;
- uporządkowaniu gospodarki odpadami zwierzęcymi oraz nawozami naturalnymi, w tym budowie płyt do składowania obornika oraz zbiorników na gnojówkę i gnojowicę;
- zwiększeniu nasycenia infrastrukturą ICT na wsi;
- rozwoju infrastruktury wodno-melioracyjnej, łagodzącej zagrożenia naturalne na obszarach wiejskich oraz przeciwdziałającej skutkom występowania zjawisk naturalnych, m.in. podtopieniom.

Rozbudowa lokalnego potencjału przemysłowego i wspieranie innowacyjności; główne działania w tym zakresie będą polegały na:

- wykorzystywaniu lokalnej bazy surowcowej dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego;
- wykorzystaniu odpadów i produktów ubocznych rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego do celów energetyki odnawialnej, np. do produkcji biogazu;
- rozwoju sieci współpracy producent–przetwórca;
- rozwoju organizacji producentów rolnych, w tym przez spółdzielczość i grupy producenckie w sektorze rolno-spożywczym;
- upowszechnianiu innowacyjnych technologii przechowywania i dystrybucji produktów żywnościowych;
- inicjowaniu i wspieraniu współpracy jednostek naukowo-badawczych i wyższych uczelni z przetwórcami i rolnikami w zakresie upowszechniania innowacyjnych rozwiązań związanych z nowoczesnymi metodami produkcji rolniczej dla przetwórstwa;
- wspieraniu tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

8.7. Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska

Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska przez swoje kierunki działań i zadania ma na celu przede wszystkim dążenie do równowagi między poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego oraz kształtowanie trwałości procesów przyrodniczych, zaspokajających potrzeby społeczne z poszanowaniem zasady sprawiedliwości międzypokoleniowej.

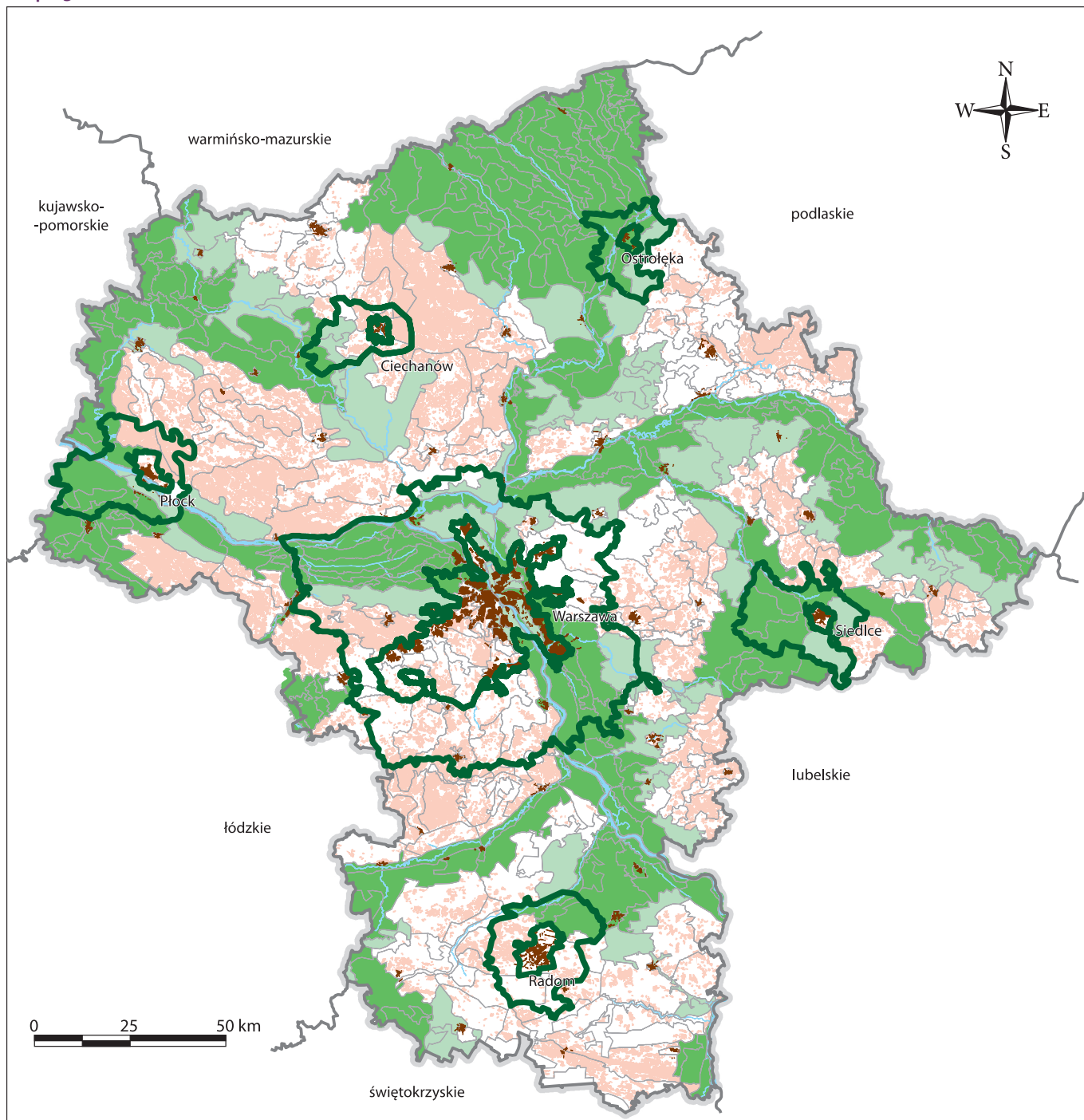
W związku z uzyskanymi kompetencjami samorządu województwa w zakresie tworzenia form ochrony przyrody (parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w powiązaniu

z innymi formami ochrony przyrody) polityka ta będzie polegać na weryfikacji i kształtowaniu obszarów ochrony zasobów i walorów przyrodniczych. Polityka ta będzie zmierzać do stworzenia ciągłości przestrzennej systemu obszarów o cennych wartościach przyrodniczych oraz do zapewnienia między nimi powiązań ekologicznych. Polityka ekologiczna województwa prowadzona jest w ramach realizacji ustaleń *Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011–2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku*, a także powiązanych z nim tematycznie programów wojewódzkich.

Ustala się następujące kierunki działań mających na celu ochronę walorów środowiska, przyrody i krajobrazu oraz wzrost bioróżnorodności:

- utrzymanie potencjału przyrodniczego obszarów i obiektów objętych ochroną prawną, w tym: Kampinoskiego Parku Narodowego, 184 rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych (Nadbużańskiego, Mazowieckiego, Chojnowskiego, Brudzeńskiego, Kozienickiego, Gostynińskiego-Włocławskiego, Górznińskiego-Lidzbarskiego, Bolimowskiego, Podlaskiego Przełomu Bugu), 30 obszarów chronionego krajobrazu, 77 obszarów Natura 2000 oraz 882 użytków ekologicznych, 6 stanowisk dokumentacyjnych, 35 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i 4272 pomników przyrody;
- regulację granic Kampinoskiego Parku Narodowego;
- dążenie do minimalizacji negatywnych oddziaływań inwestycji, w tym transportowych, na obszary chronione cenne przyrodniczo przez zastosowanie najlepszych dostępnych technik i rozwiązań planistycznych;
- kontynuację działań w zakresie utrzymania wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych w sąsiedztwie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego;
- właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na obszarach chronionych przez opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
- zapewnienie ochrony krajobrazów zgodnie z zapisami *Europejskiej Konwencji Krajobrazowej*;
- wprowadzenie systemu ochrony prawnej korytarzy ekologicznych;
- zagospodarowanie brzegów Wisły w Warszawie zgodnie z wymogami ochrony wartości przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego;
- dążenie do utrzymania struktury ekologicznej miast powiązanej z terenami otwartymi w ich otoczeniu i ograniczania presji urbanistycznej na tereny podmiejskie;
- tworzenie zielonego pierścienia przede wszystkim wokół Warszawy, Radomia oraz Płocka poprzez ochronę i kształtowanie układu terenów otwartych, położonych poza zwartą zabudową i powiązanych funkcjonalnie z miastem (mapa 9);
- zachowanie walorów przyrodniczych, kulturowych, architektonicznych i krajobrazowych miast-ogrodów przez utrzymanie ich leśno-parkowego charakteru, m.in. Milanówka, Podkowy Leśnej, Konstancina-Jeziornej, Otwocka, Józefowa oraz pasm przyrodniczo-kulturowych związanych z dolinami rzek: Wisły, Narwi, Bugu i Liwca, Wkry i Skrwy, Omulwi i Pilicy;
- ochronę walorów uzdrowiskowych miejscowości Konstancin-Jeziorna;
- ochronę gruntów leśnych przed zmianą funkcji na nieleśną;
- realizację *Programu Zwiększenia Lesistości dla Województwa Mazowieckiego* – zwiększenie lesistości do 25% w 2020 r.;
- wdrażanie unijnego instrumentu doskonalenia efektów działalności środowiskowej – Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) w celu zmniejszenia oddziaływania na środowisko: przedsiębiorstw, zakładów, instytucji.

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi wymaga szeregu działań w różnych dziedzinach gospodarki. W sektorze przemysłu są to działania ukierunkowane na wprowadzenie ekologicznych technologii ograniczających zanieczyszczenia wód i ich pobór (obiegi zamknięte). W sektorze rolnictwa i gospodarki komunalnej należy zmierzać m.in. do minimalizacji zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych, punktowych i liniowych, jak również właściwego stosowania i przechowywania nawozów, środków ochrony roślin itp.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Koncepcja
„zielonych pierścieni”

**MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE**

— granice jednostek przyrodniczo-krajobrazowych

zabudowa zwarta

grunty o bardzo dobrej i dobrej przydatności dla rolnictwa

jednostki o dużej predyspozycji do kształtowania powiązań przyrodniczych

jednostki o średniej predyspozycji do kształtowania powiązań przyrodniczych

„zielone pierścienie” wokół miast

W zakresie gospodarki wodnej istotne jest ponadto utrzymanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w szczególności starorzeczy, bagien i mokradeł, oczek wodnych oraz renaturalizację przekształconych odcinków rzek i terenów zalewowych; zwiększenie retencyjności zlewni województwa poprzez realizację *Programu Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego*, w szczególności na obszarach o wysokim priorytecie zwiększania retencji; odbudowę zniszczonych systemów melioracyjnych, zwiększających retencję glebową oraz właściwą ich eksploatację oraz ochronę układu odwodnienia rowami melioracyjnymi oraz konieczność przebudowy systemów melioracyjnych, działających dotychczas na potrzeby rolnicze w przypadku przekształcenia tych terenów w obszary zurbanizowane.

W zakresie innych przedmiotów tej polityki, jak ochrona powierzchni ziemi, ochrona obszarów występowania surowców mineralnych, ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem, ochrona przed hałasem i gospodarka odpadami *Plan* przewiduje szereg działań w szczególności:

- zachowanie naturalnych form rzeźby terenu oraz ochronę dziedzictwa geologicznego;
- wprowadzanie zalesień na glebach o niskiej przydatności dla rolnictwa;
- przywracanie wartości użytkowej terenom i gruntom zdegradowanym i zdewastowanym;
- ochronę i racjonalne użytkowanie kopalin w odniesieniu do złóż udokumentowanych oraz obszarów perspektywicznych i prognostycznych;
- wspieranie prac poszukiwawczych surowców energetycznych, zwłaszcza złóż gazu ziemnego w łupkach ilastych.
- ograniczanie niskiej emisji (powierzchniowej) gazów ze źródeł rozproszonych;
- kontynuację redukcji emisji ze źródeł punktowych do powietrza;
- realizacja ustaleń programów ochrony środowiska przed hałasem;
- opracowanie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców (Radom, Płock) i programów ochrony przed hałasem oraz ich realizacja;
- respektowanie zasad zagospodarowania, w tym przede wszystkim zakazów zabudowy w strefie ograniczonego użytkowania utworzonej dla Lotniska Chopina w Warszawie oraz Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin w Nowym Dworze Mazowieckim.
- ograniczenie ilości odpadów podlegających składowaniu poprzez upowszechnianie selektywnej zbiórki oraz zwiększenie udziału odzysku i recyklingu odpadów, a także wdrażanie metod termicznego i biologicznego unieszkodliwiania odpadów i szersze stosowanie metody termicznego unieszkodliwiania osadów ściekowych.
- tworzenie regionalnych zakładów gospodarki odpadami;
- dostosowanie składowisk i miejsc magazynowania odpadów do obowiązujących standardów oraz likwidację i rekultywację zamkniętych składowisk nie spełniających wymogów;
- wspieranie działań zmierzających do zagospodarowania odpadów niebezpiecznych, w tym wyrobów zawierających azbest, PCB.

8.8. Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej

Ochrona dziedzictwa kulturowego jest częścią procesu kształtowania zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego w województwie i tożsamości kulturowej.

Ustalenia *Zintegrowanej polityki opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej* obejmują:

- zarządzanie zasobami dziedzictwa, ochronę i eksponowanie przestrzennych świadectw dziedzictwa, zwłaszcza najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej regionu;

- kształtowanie walorów krajobrazowych województwa oraz ochronę przestrzeni posiadających unikatowe lub specyficzne dla regionu walory krajobrazowe;
- zachowanie różnorodności kulturowej województwa, kształtowanie tożsamości regionalnej i historycznej oraz zapewnienie dostępności do zasobów dziedzictwa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Polityka ta adresowana jest do obszaru całego województwa, a w układzie przestrzennym ma charakter pasmowy (pasma przyrodniczo-kulturowe). Skierowana jest również do obszarów o cennych walorach krajobrazu i dziedzictwa kulturowego oraz do dóbr kultury współczesnej, rejonów miast i miejscowości charakteryzujących się cennymi układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zabytkami.

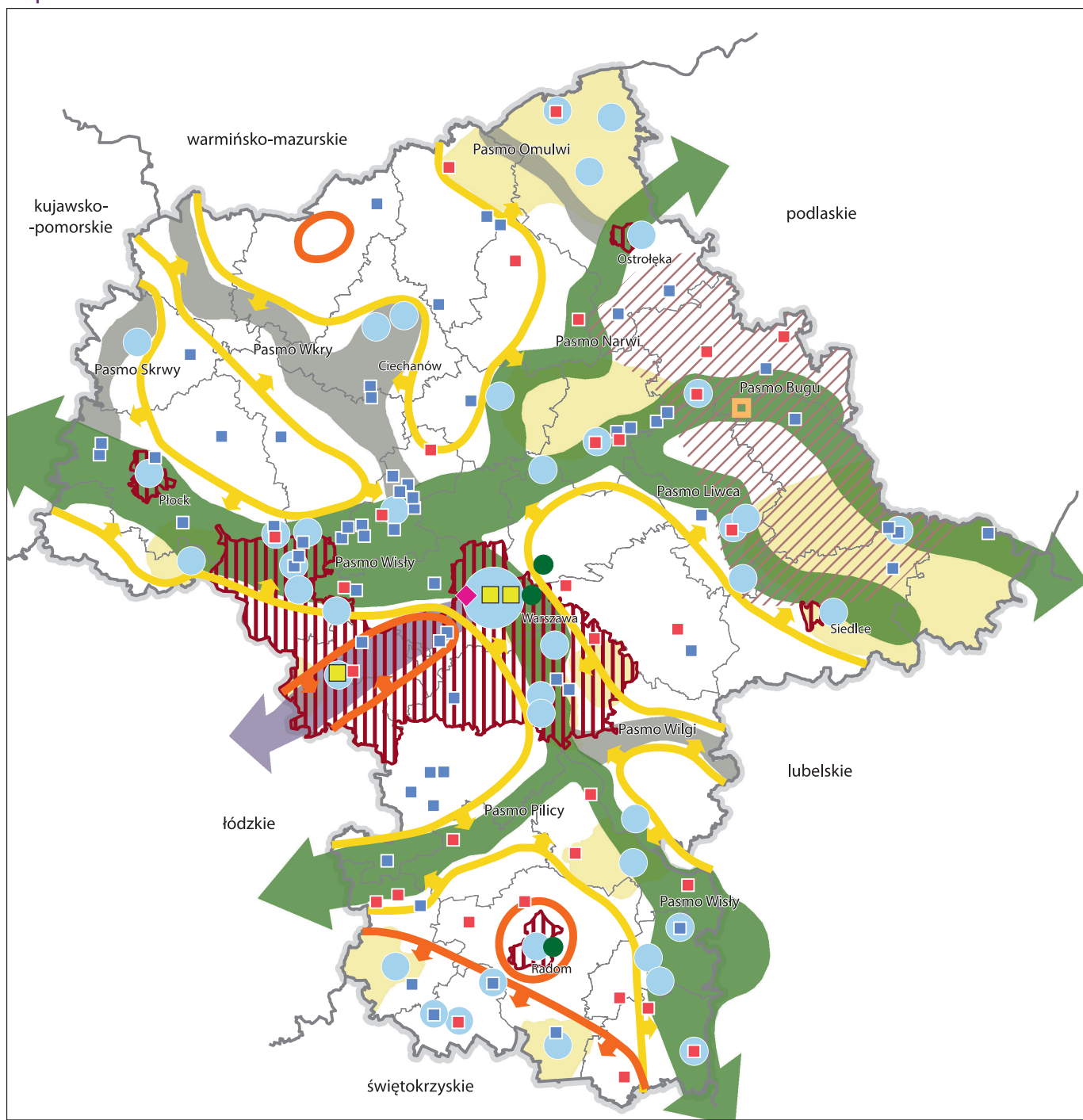
Pasma przyrodniczo-kulturowe obejmują charakterystyczne wieloprzestrzenne elementy krajobrazowe (doliny rzek) i pasma wzdłuż szlaków kolejowych (Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawskiej Kolei Dojazdowej) oraz rejonów etnograficznych województwa mazowieckiego.

Polityka ta będzie obejmować również około 130 miast historycznych, wśród których szczególne znaczenie dla dziedzictwa kulturowego mają: Warszawa, Płock, Pułtusk, Ciechanów, Radom, Ostrołęka, Szydłowiec, Góra Kalwaria, Iłża, Sierpc, Węgrów, Zakroczym i Maków Mazowiecki oraz miasta ogrody: Konstancin-Jeziorna, Podkowa Leśna, Milanówek, Ząbki i miejscowości pasma otwockiego.

W zakresie **polityki opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej** (mapa 10) w *Planie* ustalono:

ZACHOWANIE CIĄGŁOŚCI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO REGIONU przez:

- ochronę i przywracanie wartości dziedzictwa materialnego o wyrazistej tożsamości, w tym rewitalizację i rewaloryzację zdegradowanych obiektów i obszarów historycznych;
- eksponowanie w strukturze przestrzennej najcenniejszych zasobów dziedzictwa regionu (zwłaszcza obszaru historycznego centrum Warszawy wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO oraz obszarów uznanych za pomnik historii: Warszawa – historyczny zespół miasta z Traktem Królewskim i Wilanowem oraz Zespół Stacji Filtrów Williama Lindleya, Żyrardów – XIX-wieczna Osada Fabryczna) oraz podniesienie rangi obiektów o wysokich walorach architektonicznych i kulturowych m.in. przez rozszerzenie listy miejsc objętych statusem pomnika historii o Obszar Twierdzy Modlin (jako park kulturowy), historyczne centrum Płocka, zespół historyczny z dawnym opactwem Kanoników Regularnych w Czerwińsku, Zespół Zabytkowych Cmentarzy Wyznaniowych na Powązkach w Warszawie, śródmiejski układ urbanistyczny Radomia i Siedlec, zespół urbanistyczno-krajobrazowy Iłży oraz układ urbanistyczny Szydłowca;
- kształtowanie i ochronę systemu krajobrazów kulturowych zachowujących tożsamość kulturową i walory tradycyjnego krajobrazu, w tym poprzez wykorzystanie formy ochrony prawnej, jaką jest park kulturowy, w odniesieniu do:
 - Parku Kulturowego Ossów – Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku,
 - Wilanowskiego Parku Kulturowego,
 - Parku Kulturowego „Stary Radom”
 oraz obszarów postulowanych do objęcia tą formą ochrony:
 - Twierdzy Modlin,
 - obszaru wokół Zamku w Liwie,
 - obszaru Czersk – Góra Kalwaria,
 - obszaru Iłża – Sienno,
 - Parku Kulturowego im. M. Chełmońskiego,
 - Parku Kulturowego „Szwedzkie Góry”,
 - Parku Kulturowego Uzdrowski Otwock,
 - Parku Kulturowego Reduta 1939,
 - Parku Kulturowego Folkloru Kołbielskiego

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Zintegrowana polityka
opieki i ochrony
dziedzictwa kulturowego

Opieka nad cennymi elementami
dziedzictwa materialnego i ich ochrona

- Miejsce Światowego Dziedzictwa UNESCO
- Pomniki Historii
- Pomnik Zagłady
- Parki Kulturowe
- układy urbanistyczne postulowane do objęcia ochroną
- układy ruralistyczne proponowane do objęcia ochroną
- obszary nagromadzenia obiektów zabytkowych

Kształtowanie tożsamości regionalnej

- ośrodki budowania tożsamości regionalnej

Kultura ludowa

- obszary szczególnej ochrony dziedzictwa kultury ludowej

Zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego

- pasma rzeczne wyznaczone w Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami
- pasma rzeczne pozostałe
- pasma szlaków kolejowych
- pasmo osadnictwa drobnoszlacheckiego
- strefa ochrony wartości krajobrazów przyrodniczo-kulturowych w pasmach rzecznych
- strefa ochrony krajobrazów kulturowych poza pasmami
- Kierunki współpracy międzyregionalnej w zakresie zachowania i wykorzystania zasobów dziedzictwa

oraz

- strefy ochrony krajobrazu kulturowego Skarpy Warszawskiej,
- obszarów miast ogrodów: Milanówka, Podkowy Leśnej, Konstancina-Jeziornej, Ząbek,
- parku kulturowego Doliny Kamiennej (wspólnie z województwem świętokrzyskim);
- ochronę historycznego pasma urbanistycznego WKD i Miast Ogrodów;
- ochronę zabytkowych układów przestrzennych kolejek wąskotorowych;
- ochronę regionalnego krajobrazu architektonicznego: rewitalizację wiejskiego dziedzictwa kulturowego (obszary osadnictwa olęderskiego, drobnoszlacheckiego), ochronę najcenniejszych obiektów „in situ”, rozwój skansenów;
- rewitalizację i zabezpieczenie obiektów, zespołów budowlanych i układów urbanistycznych – wskazuje się na objęcie ochroną prawną Fabryki Papieru i całego kompleksu przyfabrycznego osiedla robotniczego Mirków w Konstancinie-Jeziornej;
- ochronę i rozbudowę muzeów, w tym rozbudowę: Muzeum Kolejnictwa w Warszawie i Muzeum Kolei Wąskotorowej w Sochaczewie oraz powstanie Centrum Cywilizacji i Techniki jako Parku Kulturowo-Techniczno-Historycznego, Muzeum Centralnego Okręgu Przemysłowego na terenie dawnej Fabryki Broni oraz Centrum Nauki im. T. Sołtyka w Radomiu;
- identyfikację dóbr kultury współczesnej o charakterze ponadlokalnym i ich ochronę poprzez ustalenia planów miejscowych; wskazuje się m.in. układy urbanistyczne: Bielany (II i III), Osiedle Sady Żoliborskie (I i II), Osiedle „Zatrasie”, Osiedle „Serek Żoliborski”, Muranów Północny (fragment), Osiedle Świętojerska/Koźła, Osiedle Długa/Schillera, Osiedle Bielańska, Ściana Wschodnia, Osiedle Szwoleżerów, WSM Rakowiec-Sanocka/Pruszkowska, Osiedle „Bruna”, Osiedle „Wierzbno”, Osiedle „Przyczółek Grochowski”, „Osiedle Młodych” w Warszawie oraz Osiedle Fabryki Broni, Osiedle XV-lecia i Ustronie w Radomiu.

UMIĘJĘTNE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO przede wszystkim przez kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych (pasm rzecznych: Wisły, Pilicy, Bugu, Narwi, Liwca, Omulwi, Wkry, Skrwy, Wilgi oraz pasma kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i WKD), wykorzystanie sieci miast historycznych, adaptacja obiektów zabytkowych oraz atrakcji krajobrazowo-architektonicznych do tworzenia szlaków turystyki kulturowej, wypoczynkowej, przyrodniczej i kwalifikowalnej oraz zdrowotnej.

KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ I BUDOWANIE KLIMATU SPOŁECZNEJ AKCEPTACJI DLA OCHRONY ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO przez kreowanie ośrodków budowania tożsamości kulturowej regionu: Brochów, Brok, Chlewiska, Ciechanów, Czarnolas, Czersk, Czerwińsk, Góra Kalwaria, Iłża, Kadzidło, Korczew, Kozienice, Liw, Łyse, Maciejowice, Modlin, Myszyniec, Niepokalanów, Opinogóra, Orońsko, Ostrołęka, Otwock, Płock, Przysucha, Pułtusk, Radom, Sanniki, Siedlce, Sierpc, Solec nad Wisłą, Sucha, Sycyna, Szydłowiec, Ślężany, Warszawa, Wyszaków, Węgrów, Wyszogród, Zwolen, Żelazowa Wola, Żyrardów.

8.9. Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej

Cenne elementy środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego stanowią jednocześnie główne walory turystyczne województwa mazowieckiego, stwarzając możliwości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej województwa.

Ustalenia *Planu* dotyczące wzrostu atrakcyjności turystycznej adresowane są do delimitowanych przy uwzględnieniu pasm przyrodniczo-kulturowych województwa obszarów predestynowanych do rozwoju wyspecjalizowanych form turystyki (mapa 11).

Jedną z nich jest **turystyka biznesowa** ukształtowana w oparciu o walory kulturowe miast, rozwinięte usługi wyższego rzędu oraz funkcje biznesowe i naukowo-badawcze dodatkowo

The map displays the Mazowieckie voivodeship, which is divided into numerous administrative districts. The districts are color-coded and patterned: green with diagonal lines for the eastern part, yellow for the central part, and red with dots for the western part. The voivodeships surrounding Mazowieckie are labeled: warmińsko-mazurskie to the north, kujawsko-pomorskie to the northwest, podlaskie to the northeast, lubelskie to the southeast, and łódzkie to the southwest. Major cities are marked with red circles: Ostrołęka, Ciechanów, Płock, Pułtusk, Warszawa (the capital, marked with a larger red circle), Węgrów, Siedlce, Żyrardów, and Radom. The map also shows the Vistula River (Wisła) flowing through the region.

Preferowane formy turystyki

**MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE**

 biznesowa

kulturowa

wypoczynkowa

przyrodnicza i kwalifikowana

zdrowotna

międzynarodowy

regionalne

subregionalne

pozostałe

bazująca na bogatej bazie hotelowej i gastronomicznej oraz centrach szkoleniowo-konferencyjnych występujących przede wszystkim w Warszawie i nad Jeziorem Zegrzyńskim. Predyspozycje do rozwoju tego typu turystyki posiada także Płock i Radom.

W obszarach województwa predysponowanych do rozwoju **turystyki kulturowej**, opartego na walorach kulturowych wielu miejscowości (przede wszystkim: Żyrardowa, Pułtуска, Liwu, Węgrowa, Nowego Dworu Mazowieckiego – Twierdza Modlin, Niepokalanowa (gmin Teresin), Czerwińska, Ciechanowa, Gołotczyzny (gmina Sońsk), Płońska, Siedlec, Ostrołęki, Sierpca, Oronńska, Opinogóry, Iłży, Szydłowca, Warki, Góry Kalwarii); miejscach martyrologii; kultywowaniu tradycji folklorystycznych (przede wszystkim kurpiowskich w gminach: Myszyniec, Kadzidło i Łyse), miejscach związanych z życiem i działalnością wybitnych postaci historycznych (głównie Żelazowa Wola, Brochów i Sanniki) oraz w paśmie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawskiej Kolei Dojazdowej, w *Planie* ustalono:

- podniesienie ekspozycyjności i wykorzystania na cele turystyczne obiektów zabytkowych, w tym obiektów poprzemysłowych;
- rozwój i modernizację bazy noclegowej, przede wszystkim klasy turystycznej oraz bazy gastronomicznej nawiązującej do regionalnych tradycji kulinarnych (gospody, karczmy, zajazdy);
- oznakowanie obiektów zabytkowych i dróg dojazdowych do nich;
- rozwój infrastruktury dla plenerowych imprez kulturalnych, w tym amfiteatrów i estrad sezonowych;
- budowę parkingów z niezbędną infrastrukturą.

W zakresie zagospodarowania służącego rozwojowi **turystyki wypoczynkowej** – w obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania, w gospodarstwach agroturystycznych i w domach letniskowych – do której predyspozycje występują na przeważającym obszarze województwa, szczególnie w rejonie rzeki Bug (przede wszystkim w gminach: Sarnaki, Brok, Łochów, Brańszczyk i Somianka), Jeziora Zegrzyńskiego, Pojezierza Gostynińskiego oraz Puszczy Kozienickiej, *Plan* ustala:

- rozwój i modernizację bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym specjalizowanie jej na potrzeby turystyki biznesowej (głównie ośrodki szkoleniowo-konferencyjne nad Jeziorem Zegrzyńskim i na Pojezierzu Gostynińskim);
- budowę i modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- zwiększenie bazy noclegowej turystyki wiejskiej, w tym agroturystycznej o wysokim standardzie;
- uporządkowanie istniejących terenów zabudowy letniskowej, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej i sanitarnej;
- ograniczanie tworzenia nowych kompleksów zabudowy letniskowej na rzecz adaptowania istniejących gospodarstw wiejskich na cele wypoczynkowe;
- poprawę stanu środowiska naturalnego, w tym podniesienie stanu czystości rzek, jezior i innych zbiorników wodnych.

W zakresie rozwoju infrastruktury na potrzeby **turystyki przyrodniczej i kwalifikowanej**, do której szczególne uwarunkowania posiadają obszary najatrakcyjniejsze przyrodniczo i krajobrazowo, w tym Kampinoski Park Narodowy, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, leśne kompleksy promocyjne oraz obszary Natura 2000, ustala się:

- uporządkowanie istniejącej sieci szlaków turystycznych oraz ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych oraz wyznaczanie i urządzenie nowych, w tym szlaków ponadregionalnych: rowerowych (m.in. europejski Szlak Bursztynowy *Greenways*, *Eurovelo*, Wiśłana Trasa Rowerowa), kolejowych (m.in. Starachowicka Kolej Wąskotorowa), wodnych (m.in. Szlak Batorego na Wiśle);
- budowę miejsc postojowych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę oraz platform wido-kowych;
- budowę mostów i przepraw promowych przez rzeki, szczególnie przez Wisłę, Narew i Bug;

- rozwój zagospodarowania turystycznego zbiorników wodnych, przede wszystkim Zbiornika Włocławskiego oraz rzek regionu z przystaniami, wypożyczalnią kajaków;
- budowę i modernizację urządzeń sportowo-rekreacyjnych między innymi do uprawiania sportów zimowych.

Na potrzeby rozwoju **turystyki zdrowotnej** w obszarach występowania: leczniczych i relaksacyjnych wód mineralnych (szczególnie w gminach: Konstancin-Jeziorna w powiecie piaseczyńskim, Magnuszew i Garbatka-Letnisko w powiecie kozienickim) oraz wód geotermalnych (zachodnia część regionu), a także dużych kompleksów lasów sosnowych w dolinie Bugu (głównie w gminach: Sarnaki, Brok, Łochów i Jadów) oraz w Otwocku i jego okolicach ustala się:

- rozwój bazy istniejącego Uzdrowiska Konstancin-Jeziorna;
- budowę i rozwój ośrodków rekreacyjno-leczniczych (przede wszystkim ośrodków odnowy biologicznej, w tym spa oraz basenów termalnych m.in. w Mszczonowie i Gostyninie).

W *Planie* ustalono ponadto **tworzenie stref rekreacji** dla mieszkańców województwa, szczególnie miast, w tym:

- budowę parków, zieleńców i ścieżek spacerowych oraz placów zabaw;
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym zwłaszcza: zbiorników wodnych, basenów, hal sportowych, boisk, lodowisk, pól golfowych i kortów tenisowych, stadionów, ścieżek rowerowych;
- wyznaczanie i wyposażanie terenów do organizacji imprez masowych.

Oprócz działań przestrzennych w *Planie* ustalono również działania organizacyjne:

- kształtowanie rozpoznawalnej marki turystycznej województwa przez tworzenie wizerunkowych produktów turystycznych oraz organizację imprez kulturalnych i turystycznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym;
- szeroką promocję atrakcji turystycznych regionu;
- wdrożenie zintegrowanego regionalnego systemu informacji turystycznej, szczególnie w ośrodkach predystynowanych do ponadlokalnej obsługi ruchu turystycznego: Warszawie, Płocku, Radomiu, Siedlcach, Ostrołęce, Ciechanowie, Pułtusku, Żelazowej Woli, Sierpcu, Żyrardowie, Szydłowcu, Kozienicach, Węgrowie;
- wspieranie działalności organizacji turystycznych oraz tworzenia i rozwoju klastrów turystyki;
- współpracę między sąsiadującymi jednostkami samorządu terytorialnego, szczególnie w zakresie realizacji szlaków turystycznych oraz szlaków: Gotyku Ceglanego, Romańskiego, Literackiego, Książąt Mazowieckich, Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, Łódzkiej Magistrali Rowerowej i innych tras ponadregionalnych, w tym szlaków architektury drewnianej.

9. Inwestycje strategiczne, w tym inwestycje celu publicznego

Stosownie do art. 39 ust. 5 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* uwzględniono inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały przyjęte przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością. Jako inwestycję celu publicznego traktowano realizację celów, o których mowa w art. 6 Ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Ponadto do inwestycji celu publicznego ujętych w wykazie zaliczono inwestycje zgłoszone przez właściwe organy i instytucje odpowiedzialne za ich planowanie i realizację.

Z dniem 1 stycznia 2013 r. mocą Ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o działaniach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw został zlikwidowany rejestr programów zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. W związku z powyższym obecnie brak jest programów zawierających zadania rządowe, przewidziane do realizacji na obszarze województwa mazowieckiego.

10. Monitoring *Planu* *Zagospodarowania* *Przestrzennego* *Województwa Mazowieckiego* i zmian w zagospodarowaniu przestrzennym

Celem ogólnym monitoringu realizacji *Planu* jest uzyskanie informacji, w jakim stopniu są realizowane zapisane w nim polityki oraz jak kształtują się zmiany w strukturze przestrzennej i zagospodarowaniu regionu. Wymóg okresowych ocen realizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa wprowadza przepis art. 45 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z uwagi na przyjęte zintegrowane strategiczne planowanie regionalne, poniższe wskaźniki monitoringu są częściowo tożsame ze wskaźnikami *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*, ale uwzględniają specyfikę *Planu*.

Dobierając wskaźniki, wykorzystano różne źródła ich pozyskania. Głównymi z nich są:

- informacje i materiały od poszczególnych organów i instytucji odpowiedzialnych za poszczególne elementy zagospodarowania przestrzennego;
- Mazowiecki System Informacji Przestrzennej;
- Bank Danych Lokalnych prowadzony przez Główny Urząd Statystyczny;
- ankietyzacje i zapytania przeprowadzone wśród jednostek samorządu terytorialnego.

Do monitorowania realizacji *Planu* województwo mazowieckie wykorzystuje coraz nowsze technologie. Dzięki stworzeniu *Mazowieckiego Systemu Informacji Przestrzennej* (MSIP) jest możliwy dostęp nie tylko do aktualnych danych, ale także przy wykorzystaniu aplikacji typu GIS można przeprowadzić różnorodne analizy przestrzenne. Praca na tych aplikacjach pozwala także na wykorzystywanie danych wystawionych na różnorodnych geoportalach, na przykład w postaci usługi WMS (*Web Map Service*). Województwo jest zainteresowane wykorzystywaniem usług, jakie w przyszłości będzie oferować program *Globalnego Monitorowania Środowiska i Bezpieczeństwa* (GMES), prowadzony przez Europejską Agencję Kosmiczną i Komisję Europejską.

11. Rekomendacje dla administracji rządowej

Prowadzenie polityki rozwoju województwa, w tym polityki przestrzennej, przez samorząd województwa jest uzależnione i powiązane z działaniami podejmowanymi przez administrację rządową. Planowanie i realizacja zadań na terenie województwa mazowieckiego wymaga również uwzględnienia potencjałów obszarów województw sąsiednich oraz międzyregionalnych powiązań funkcjonalnych między poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego. Sprzyja to rozwiązywaniu problemów nie tylko obszarów stykowych województw, ale także obszarów peryferyjnych województwa mazowieckiego. Istniejące uwarunkowania i potencjały rozwojowe województw pozwalają na kształtowanie przestrzeni wzajemnie zintegrowanych, tworzących wieloprzestrzenne, wielofunkcyjne pasma, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju, zgodnie z zasadą poszanowania własnych wartości i specyfiki poszczególnych województw, formując często nową, lepszą jakość przestrzeni.

Rekomenduje się uwzględnienie następujących zagadnień systemowych, dotyczących poszczególnych elementów zagospodarowania przestrzennego, mających znaczenie ponadregionalne i strategiczne dla województwa mazowieckiego:

Rekomendacje dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego

- wdrożenie założeń zintegrowanego systemu planowania rozwoju województw, łączącego aspekty społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe;
- wprowadzenie zróżnicowanych sposobów (trybu) aktualizacji planów województw, w zależności od zakresu i charakteru zmian;
- wydanie rozporządzenia w sprawie planów województw z uwzględnieniem planów obszarów funkcjonalnych i problemowych;
- powiązanie lokalizacji inwestycji o znaczeniu krajowym i wojewódzkim z ustaleniami planu województwa;
- ustanowienie samorządu województwa jako jednostki odpowiedzialnej za realizację polityki miejskiej i metropolitalnej na swoim terenie;
- powołanie na poziomie województwa – zamiast Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej – Wojewódzkiej Rady Gospodarki Przestrzennej jako organu opiniodawczo-doradczego w zakresie wyznaczania kierunków polityki przestrzennej województwa oraz sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także okresowej jego aktualizacji;
- rozpoczęcie konstruowania racjonalnych mechanizmów ekonomicznych dotyczących przekonstruowania systemu podatkowego (podatek od nieruchomości ad valorem) w zakresie nieruchomości, który musi być oparty na wartości nieruchomości, a nie jej powierzchni;

- włączenie podregionów radomskiego i ostrołęcko-siedleckiego (NUTS 3) do programu dla Polski Wschodniej.

Rekomendacje do *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*

Poprawa spójności wewnętrznej kraju przez:

- zmianę metody delimitacji obszaru do programu dla Polski Wschodniej na podstawie wskaźników na poziomie podregionów (NTS-3), analogicznie do delimitacji obszaru Pomorza Środkowego i Polski Zachodniej, pozwalającej włączyć podregiony ostrołęcko-siedlecki i radomski do programu dla Polski Wschodniej.

Modyfikacja sieci TEN-T uwzględniająca:

- proponowany układ sieci bazowej i kompleksowej TEN-T uzupełniony o:
 - Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa-Modlin;
 - Centralny Port Lotniczy;
 - linie kolejowe nr 22 i 26 jako element powiązania międzyregionalnego z woj. lubelskim i łódzkim
 - sieć uzupełniająca.

Powiązania infrastrukturalne:

- włączenie w przebieg sieci kolejowej:
 - modernizowanych linii kolejowych o znaczeniu międzynarodowym: E20 na odcinku (Warszawa – Siedlce – Terespol), E65 (Gdynia – Działdowo – Ciechanów – Warszawa), E75 (Warszawa – Białystok – Trakiszki),
 - linii kolejowej o znaczeniu międzynarodowym dla transportu towarowego CE20 (Łowicz – Skierniewice – Pilawa – Łuków);
- uwzględnienie w sieci lotnisk:
 - portu lotniczego Radom-Sadków oraz budowy lotniska dla biznesu w Płocku;
- uwzględnienie lokalizacji węzłów transportu intermodalnego i logistycznych:
 - obszarów rozwoju logistyki w Warszawie i okolicach (Mszczonów, Błonie, Teresin) oraz perspektywnie w pobliżu węzłów głównych szlaków drogowych, kolejowych oraz lotnisk (Siedlce, Radom, Ostrów Mazowiecka, Łochów);
- kreowanie międzyregionalnych powiązań kulturowych w postaci pasm kulturowych przede wszystkim: Wisły, Bugu, Narwi, Bzury, Pilicy i Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej.

Rekomendacje dla ministra właściwego do spraw transportu i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z aktualizowanego *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* w ciągach dróg krajowych:

- kontynuacja budowy autostrady A2 od węzła „Ujrzanów” do granicy państwa;
- budowa drogi ekspresowej S10 przez Mochowo – Gozdowo – Bielsk;
- budowa drogi ekspresowej S12;
- budowa drogi ekspresowej S19;
- budowa drogi ekspresowej S61 Ostrów Mazowiecka – granica województwa;
- uwzględnienie Wielkiej Pętli Mazowsza w planach rozwoju sieci dróg krajowych;
- modernizacja drogi krajowej nr 62 na odcinku Serock – Modlin stanowiącej obwodnicę dla Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin;

- budowa Trasy Olszynki Grochowskiej jako przedłużenia drogi ekspresowej S17: granica Warszawy – Nieporęt – Wieliszew – Nowy Dwór Mazowiecki – S7;
- analiza i wybór lokalizacji obwodnicy aglomeracji warszawskiej w klasie drogi ekspresowej lub autostrady;
- budowa obwodnic w ciągach dróg krajowych: Radomia (DK 9), Płocka (DK 60 i 62), Ciechanowa (DK 60), Pułtusza (DK 61), Ostrołęki (DK 61), Siedlec (DK 63), Kołbieli (DK 50), Stanisławowa (DK 50), Sierpca (DK 10), Skaryszewa (DK 9), Iłży (DK 9), Sokołowa Podlaskiego (DK 63), Wyszogrodu (DK 62), Wyszkowa (DK 62), Węgrowa (DK 62), Makowa Mazowieckiego (DK 57 i 60), Łochowa (DK 50 i 62), Gołymina-Ośrodek (DK 60), Ciepłowa (DK 79), Zwolenia (DK 79), Kozienic (DK 79), miejscowości: Młynarze, Różan i Szeków (DK 61);
- budowa obejścia Zakroczymia, Nowego Dworu Mazowieckiego i Pomiechówka w ciągu DK 62;
- modernizacja dróg krajowych: DK 50 na północ od Łochowa, DK 61 Serock – Pułtusk, DK 70 na całym odcinku w województwie mazowieckim, DK 62 Węgrów – granica województwa.

Rekomendacje dla ministra właściwego do spraw transportu i PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z aktualizowanego *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* w ciągach linii kolejowych:

- budowa linii kolejowej Modlin – Płock (wariant o przebiegu Nowy Dwór Mazowiecki – Emolinek – Radzikowo – Rostkowice – Bodzanów – Święcieniec – Płock);
- modernizacja Warszawskiego Węzła Kolejowego;
- budowa linii KDP „Y” Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław;
- budowa linii KDP Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk;
- modernizacja CMK do standardu KDP;
- modernizacja linii kolejowych: E75 Warszawa – Białystok, CE20 na odcinku Skierniewice – Łuków, linii nr 7 Warszawa – Lublin, linii nr 8 Warszawa – Radom – Kielce z dobudową drugiego toru na odcinku Warka – Radom, linii nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom, linii nr 33 Kutno – Płock, linii nr 34 Małkinia – Ostrołęka i linii nr 29 Tłuszcz – Ostrołęka;
- modernizacja i przywrócenie ruchu na linii nr 35 Ostrołęka – Szczytno w celu połączenia Ostrołęki z lotniskiem w Szymanach;
- przebudowa sieci kolejowej w Płocku w celu wyprowadzenia ruchu pociągów z materiałami niebezpiecznymi poza obszar zabudowy;
- budowa skrzyżowań bezkolizyjnych z modernizowanymi liniami kolejowymi, w szczególności w ciągach dróg wojewódzkich przecinających linię E75;
- wykonanie studium przebiegu i wykonalności budowy linii kolejowej: Płock – Ciechanów – Przasnysz – (Ostrołęka);
- wykonanie studium przebiegu i wykonalności budowy linii kolejowej: Radom – Iłża – (Ostrowiec Świętokrzyski);
- wykonanie studium przebiegu i wykonalności budowy linii kolejowej: Zegrze – Serock – Pułtusk – (Ostrołęka);
- modernizacja linii nr 55 na odcinku Siedlce – Sokołów i odtworzenie linii na odcinku Sokołów – Małkinia.

Rekomendacje dla ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego

- przyjęcie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- opracowanie krajowego programu ochrony architektury drewnianej;

- opracowanie szczegółowych wytycznych i zasad rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabytkowych;
- wnioskowanie do Prezydenta RP o uznanie za pomnik historii: Twierdzy Modlin, zespołu historycznego z d. opactwem Kanoników Regularnych w Czerwińsku, historycznego centrum Płocka, Zespołu Zabytkowych Cmentarzy Wyznaniowych na Powązkach w Warszawie, śródmiejskiego układu urbanistycznego Radomia i Siedlec, zespołu urbanistyczno-krajobrazowego Iłży oraz układu urbanistycznego Szydłowca.

Rekomendacje dla ministra właściwego do spraw ochrony środowiska

- wprowadzenie systemu ochrony prawnej korytarzy ekologicznych;
- ochrona krajobrazu, w szczególności terenów otwartych, przed agresywną reklamą degradującą przestrzeń i stwarzającą zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi;
- zapewnienie nadzoru nad przestrzeganiem prawidłowych metod gospodarowania w lasach wszystkich form własności.

12. Wnioski dla Jednostek Organizacyjnych Samorządu Województwa Mazowieckiego

Wnioski dla Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich

Sporządzenie Planu rozwoju sieci drogowej w województwie mazowieckim. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikające z aktualizowanego *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* w ciągach dróg wojewódzkich:

- budowa Legionowskiej Trasy Mostowej;
- budowa Paszkowianki (DW 720, 701 i 898) na odcinku DK 8 w Pruszkowie – DK 7 w Łomiankach;
- budowa drogi wojewódzkiej Ciechanów – Nasielsk;
- budowa drogi wojewódzkiej Ostrołęka – Wyszaków.

Wnioski dla Warszawskiej Kolei Dojazdowej S.A.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikające z aktualizowanego *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* w ciągu linii kolejowej WKD:

- modernizacja istniejącej linii WKD;
- budowa drugiego toru WKD do Grodziska Mazowieckiego;
- budowa drugiego toru WKD od Podkowy Leśnej do Milanówka
- wykonanie studium przebiegu i wykonalności nowej linii do Mszczonowa.

13. Wnioski do programów wynikających z przepisów odrębnych oraz programów rozwoju województwa

Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego

Wnioskuje się o uwzględnienie kierunków interwencji dotyczących:

- proekologicznej modernizacji istniejących źródeł energii, w tym związanej z wprowadzaniem paliw niskoemisyjnych oraz odnawialnych źródeł energii;
- budowy nowych rozproszonych źródeł energii wykorzystujących paliwa niskoemisyjne i zasoby energii odnawialnej;
- modernizacji i budowy wałów przeciwpowodziowych, tworzenie polderów zalewowych oraz wprowadzenia systemu wczesnego ostrzegania przeciwpowodziowego;
- realizacji lokalnych programów związanych z gospodarką wodną, w tym ochroną przeciwpowodziową;
- przeciwdziałania fragmentacji przestrzeni przyrodniczej (utworzenie spójnego systemu przestrzennego obszarów ważnych ekologicznie);
- utrzymania drożności koryta Wisły;
- budowy zakładu termicznego unieszkodliwiania odpadów subregionu płockiego;
- działań na rzecz zabezpieczenia powodziowego doliny Wisły.

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami

Wnioskuje się o uwzględnienie:

- pasm kulturowych: Skrwry, Wkry, Omulwi, Wilgi i Bzury;
- proponowanych parków kulturowych: Twierdzy Modlin, obszaru wokół Zamku w Liwie, Parku Kulturowego Zespołu Fortyfikacji XIX-wiecznej Twierdzy Warszawa, Czersk – Góra Kalwaria, Iłża – Sienno, Parku Kulturowego Chełmońskiego, Parku Kulturowego „Szwedzkie Góry”, Parku Kulturowego Uzdrowski Otwock, Parku Kulturowego Reduta 1939 (Mława), Parku Kulturowego Regionu Kołbielskiego oraz strefy ochrony krajobrazu kulturowego Skarpy Warszawskiej, obszarów miast ogrodów: Milanówka, Podkowy Leśnej, Konstancina-Jeziornej, Ząbek, Sopicowo

(Otwock), Śródborów (Otwock), Rybienka Leśnego, parku kulturowego Doliny Kamiennej (wspólnie z województwem świętokrzyskim).

Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Mazowieckiego

Wnioskuje się o uwzględnienie:

- przygotowania kompleksowych ofert (produktów) turystycznych;
- skoordynowanych działań różnych podmiotów w celu realizacji infrastruktury turystycznej w układach ponadlokalnych, w tym wyznaczania i urządzania szlaków turystycznych;
- budowy Regionalnego Centrum Sportów i Rekreacji w Płocku.

Program Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego

Wnioskuje się o sporządzenie aktualizacji Programu Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego, z uwzględnieniem inwestycji priorytetowych.

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 15 lipca 2014 r.

Poz. 6868

UCHWAŁA NR 180/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

z dnia 7 lipca 2014 r.

w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Na podstawie art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596 i 645 oraz z 2014 r. poz. 379) oraz art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.¹⁾) – uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Mazowieckiego.

§ 3. Traci moc uchwała Nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Sejmiku Województwa
Mazowieckiego

Ludwik Rakowski

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445, z 2013 r. poz. 21, 405, 1238 i 1446 oraz z 2014 r. poz. 379.

Sejmik Województwa Mazowieckiego

Plac Bankowy 3/5, 00-142 Warszawa

e-mail: kancelaria.sejmiku@mazovia.pl

Zarząd Województwa Mazowieckiego

ul. Jagiellońska 26, 03-472 Warszawa

e-mail: urzadz_marszalkowski@mazovia.pl

Wydawca:

**MAZOWIECKIE BIURO
PLANOWANIA REGIONALNEGO
W WARSZAWIE**

Biuro w Warszawie

ul. Solec 22, 00-410 Warszawa

centrala: tel. +48 22 518 49 00

fax +48 22 518 49 49

sekretariat: tel. +48 22 518 49 01

fax +48 22 518 49 02

e-mail: biuro@mbpr.pl

www.mbpr.pl

Oddział Terenowy w Ciechanowie

ul. Powstańców Warszawskich 11

06-400 Ciechanów

tel. +48 23 672 35 99

e-mail: ciechanow@mbpr.pl

Oddział Terenowy w Ostrołęce

ul. Piłsudskiego 38

07-410 Ostrołęka

tel. +48 29 766 65 88

e-mail: ostroleka@mbpr.pl

Oddział Terenowy w Płocku

ul. Kolegiarna 19

09-402 Płock

tel. +48 24 262 59 88

e-mail: plock@mbpr.pl

Oddział Terenowy w Radomiu

ul. Mokra 2

26-600 Radom

tel. +48 48 362 56 93

e-mail: radom@mbpr.pl

Oddział Terenowy w Siedlcach

ul. Pułaskiego 19/21

08-110 Siedlce

tel. +48 25 632 56 43

e-mail: siedlce@mbpr.pl